

CZASOPISMO UNIWERSYTETU PRZYRODNICZEGO W POZNANIU

WIEŚCI

AKADEMICKIE

Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

STYCZEŃ – LUTY 2014
NR 1-2 (184-185)

ISSN 1429-3064

PODZIĘKOWANIE

TOWARZYSTWA IM. HIPOLITA CEGIELSKIEGO
w Poznaniu

Pan

prof. Grzegorz Skrzypczak

REKTOR UNIWERSYTETU PRZYRODNICZEGO W POZNANIU

Otrzymuje medal okolicznościowy
autorstwa prof. Krzysztofa Jakubika

za aktywne wspieranie działalności Towarzystwa im. Hipolita Cegielskiego
w 200. rocznicę urodzin naszego Patrona

Sponsor Główny

H. CEGIELSKI-POZNAŃ S.A.

Prezydent Towarzystwa

Marian Król
dr Marian Król

Poznań, grudzień 2013 r.

W NUMERZE:

Z Senatu (<i>Wojciech Grottel</i>)	2
Otwarcie nowych pomieszczeń Instytutu Weterynarii Wydziału Hodowli i Biologii Zwierząt Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu (<i>Jędrzej M. Jaśkowski</i>)	6
Medale „Labor Omnia Vincit”	8
Kodeks etyki pracownika naukowego. Część 4 (ostatnia): Nierzetelność w badaniach naukowych	9
NOWY PROFESOR	
Profesor dr hab. Danuta Górecka (<i>Dorota Piasecka-Kwiatkowska</i>)	10
Profesor dr hab. Ewa Flaczyk (<i>współpracownicy</i>)	11
Profesor dr hab. Antoni Ryniecki (<i>Dorota Piasecka-Kwiatkowska</i>)	12
WSPOMNIENIA	
Wspomnienie o śp. Profesor Mirosławie Maciejewskiej w drugą rocznicę śmierci (<i>Paweł Maćkowiak</i>)	14
WIEŚCI O NASZYM PATRONIE	
Komitet obchodów 200-lecia urodzin i 120-lecia śmierci Augusta hr. Cieszkowskiego (<i>Włodzimierz Buczyński</i>)	15
Ukazało się drukiem o Augustacie Cieszkowskim w 2013 roku (<i>Ewa J. i Włodzimierz Buczyński</i>)	16
August hr. Cieszkowski uhonorowany	19
Rola ziemiaństwa wielkopolskiego w historii polskiej gospodarki leśnej i łowieckiej (<i>es</i>)	20
Podtrzymujemy tradycję i przekazujemy ją dalej. Rozmowa z dr. inż. Tomaszem Sobalakiem, inicjatorem zorganizowania konferencji „Rola ziemiaństwa wielkopolskiego w historii polskiej gospodarki leśnej i łowieckiej” (<i>Tomasz Sobalak, Władysław Kusiał</i>)	21
ZIMOWE SPOTKANIA	
Zimowe spotkania (<i>es</i>)	22
Spotkanie noworoczne samorządu doktorantów (<i>Anita Zaworska, Dagmara Leśniak</i>)	24
Spotkanie wigilijne Konwentu Samorządu Studenckiego (<i>Luiza Dawidowicz</i>)	25
Seminarium „Spektrometria mas w analizie żywności” (<i>Henryk Jeleń</i>)	26
Studenci leśnictwa na Karaibach (<i>Andrzej i Jolanta Węgiel</i>)	27
Zimowe występy chóru akademickiego „Coro Da Camera” (<i>es</i>)	30
„Osiemnastka” na Wydziale Melioracji i Inżynierii Środowiska (<i>Emilia Wytykowska-Sroka</i>)	32
Światowy Dzień Kota z Wydziałem Hodowli i Biologii Zwierząt (<i>Maciej Szydłowski</i>)	34
Powrót dziczyzny na polskie stoły. Warsztaty Wydziału Leśnego (<i>Jolanta Węgiel</i>)	35
Christian Gottfried Daniel Nees von Esenbeck (1776–1858) i jego dzieła przyrodnicze. Ze zbiorów Biblioteki Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk (<i>Joanna Pietrowicz</i>)	36
STARE WARCIAŃSKIE POCZTÓWKI PROF. BOGDANA J. WOSIEWICZA	
Dębiński most kolejowy na starych pocztówkach (<i>Bogdan J. Wosiewicz</i>)	38
CENTRUM KULTURY FIZYCZNEJ	
Akademickie Mistrzostwa Wielkopolski 2013/2014 w badmintonie kobiet i mężczyzn (<i>Karolina Dopierała</i>)	42
Zespół Pieśni i Tańca „Łany” już 39 lat na scenie (<i>Zenon Musiał</i>)	43

WIEŚCI AKADEMICKIE

dwumiesięcznik

Wydawca:

Uniwersytet Przyrodniczy
w Poznaniu

Przewodniczący Rady Programowej:

prof. dr hab. Jan Pikul
prorektor ds. nauki i współpracy z zagranicą

Członkowie Rady Programowej:

Irena Małecka,
Dorota Wrońska-Pilarek,
Paweł Maćkowiak,
Jerzy Świigoń, Elżbieta Kozik,
Dorota Piasecka-Kwiatkowska,
Emilia Wytykowska-Sroka,
Andrzej Kusztełak, Anita Zaworska,
Luiza Dawidowicz

Redaktor naczelna:

Ewa Strycka
4est@up.poznan.pl

Adres redakcji:

60-693 Poznań, ul. Witosa 45
tel./fax 618 48 77 80
tel. kom. 502 19 82 46
wiesci.akademickie@up.poznan.pl

Wersja elektroniczna:

www.au.poznan.pl
www.up.poznan.pl

Skład i łamanie:

perfekt sp.j.

Druk:

Zakład Graficzny
Uniwersytetu Przyrodniczego
w Poznaniu

Korekta:

Paulina Wierzbicka

Fotografie na okładce:

strona pierwsza: Ewa Strycka;
druga i czwarta: archiwum Biura Rektora;
trzecia: Andrzej Tarnowski.

Na czwartej stronie okładki prezentujemy godło naszej uczelni (szerzej o nim pisaliśmy w numerze 9-10/2013 „Więści Akademickich”)

Redakcja stara się zwracać materiały niezamówione i zastrzega sobie prawo skracania i opracowywania nadesłanych tekstów oraz zmiany ich tytułów. Redakcja nie odpowiada za treść zamieszczanych reklam i ogłoszeń.

Fot. Krystyna Madejska-Pawlak

Z Senatu

Czternaste posiedzenie Senatu odbyło się 18 grudnia 2013 roku, piętnaste zaś 29 stycznia 2014 roku w Kolegium Rungego przy ulicy Wojska Polskiego 52. Oba spotkaniom przewodniczył JM rektor Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, prof. dr hab. Grzegorz Skrzypczak.

Na XIV posiedzeniu Senatu:

- Gratulacje z okazji nadania przez Prezydenta RP tytułów profesorskich wręczono prof. dr hab. Katarzynie Czaczyk, prof. dr hab. Danucie Góreckiej oraz prof. dr hab. Antoniemu Rynieckiemu (wszyscy z Wydziału Nauk o Żywności i Żywieniu).
- Mianowanie na stanowisko profesora zwyczajnego wręczono prof. dr hab. Władysławie Łuczce-Bakule (z Wydziału Ekonomiczno-Społecznego).
- Powołanie na stanowisko profesora nadzwyczajnego wręczono dr hab. Iwonie Morkunas (z Wydziału Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu).

Profesor dr hab. Antoni Ryniecki podziękował za gratulacje odebrane z rąk JM rektora z okazji nadania przez Prezydenta RP tytułu profesora (18 grudnia 2013 roku)

- Nagrody i wyróżnienia za rok akademicki 2012/2013 wręczono studentom.
- Na podstawie art. 132 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku *Prawo o szkolnictwie wyższym* (tekst jedn. Dz. U. 2012, poz. 572 z późn. zm.) oraz § 27 ust. 1 pkt 32 w związku z § 80 ust. 8 *Statutu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu* Senat uchwalił wzór „arkusza okresowej oceny nauczyciela akademickiego”, który obowiązuje nauczycieli akademickich od 1 stycznia 2014 roku.
- Na podstawie § 27 ust. 1 pkt 5 *Statutu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu* na studiach drugiego stopnia na kierunku: zootechnika zostanie utworzona anglojęzyczna specjalność: „animal production management”, z realizacją w trybie stacjonarnym. Rekrutacja na nowo utworzoną specjalność

na semestr letni roku akademickiego 2013/2014 będzie prowadzona zgodnie z uchwałą nr 352/2012 Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 23 maja 2012 roku w sprawie warunków i trybu rekrutacji na stacjonarne i niestacjonarne studia drugiego stopnia na rok akademicki 2013/2014, przy czym kandydaci dodatkowo będą zobowiązani potwierdzić znajomość języka angielskiego na poziomie co najmniej B2. Weryfikacja znajomości języka angielskiego na tym poziomie polegać będzie na przedłożeniu przez kandydata certyfikatu językowego lub zaświadczenia potwierdzającego zaliczenie w trakcie studiów pierwszego stopnia lektoratu.

- Na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym* (tekst jedn. Dz. U. 2012, poz. 572 z późn. zm.), art. 68 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami (tekst jedn. Dz. U. 2010, Nr 102, poz. 651 z późn. zm.) i § 27 ust. 1 pkt 16 w związku z § 105 ust. 1 i 4 oraz § 27 ust. 1 pkt 31 *Statutu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu* Senat wyraził zgodę na nabycie od Miasta Poznań – z 99% bonifikatą – nieruchomości położonych w Poznaniu przy ul. Gołęcińskiej 9, składających się z następujących działek: 14/69, 14/54, 14/70, część 14/55, 14/56, 14/57, 14/58, 14/60,

Profesor dr hab. Katarzyna Czaczyk i prof. dr hab. Danuta Górecka z listami gratulacyjnymi od JM rektora (18 grudnia 2013 roku)

Profesor dr hab. Władysława Łuczka-Bakuła podziękowała za mianowanie na stanowisko profesora zwyczajnego (18 grudnia 2013 roku)

14/61, 14/63, 14/67, 14/62, 14/65, 14/66, 14/68, 15/1, 15/2, część 20, arkusz mapy 15, obręb Gołęcin, na których realizowane są funkcje oświatowe. W związku z tym Senat wyraził też zgodę na obciążenie przedmiotowych nieruchomości hipoteką na okres dziesięciu lat od dnia nabycia nieruchomości w wysokości wartości rynkowej nieruchomości, pomniejszonej o kwotę zapłaconą przez Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu oraz pozytywnie zaopiniował podjęcie przez JM rektora działań zmierzających do złożenia wniosku o udzielenie zezwolenia na założenie szkoły ponadgimnazjalnej, będącej kontynuacją Technikum Inżynierii Środowiska i Agrobiznesu, w formie szkoły publicznej wraz z internatem, stanowiącym integralną część szkoły działającej na nieruchomościach, o których mowa powyżej.

- Na podstawie § 122 ust. 1 pkt 2 i ust. 4 *Statutu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu* Senat stwierdził wygaśnięcie mandatu dr. inż. Radosława Mirskiego i w związku z tym zlecił Wydziałowej Komisji Wyborczej na Wydziale Technologii Drewna przeprowadzenie wyborów uzupełniających w terminie do 18 stycznia 2014 roku. Na podstawie § 122 ust. 1 pkt 4 i ust. 4 *Statutu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu* Senat stwierdził też wygaśnięcie mandatu członka Senatu Joanny Drzazgi (Wydział Leśny) i równocześnie zwrócił się do Samorządu Studenckiego o przeprowadzenie wyborów uzupełniających w terminie do 18 stycznia 2014 roku.
- Na podstawie § 71 ust. 2, w związku z § 71 ust. 3, 6 i 7 *Statutu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu* Senat zmienił uchwałę nr 39/2012 z dnia 19 grudnia 2012 roku w ten sposób, że na członków Komisji Dyscyplinarnej dla Studentów

Senat powołał: w miejsce Grzegorza Brdąkały – Mikołaja Gałęzewskiego; w miejsce Izabeli Pawlickiej – Agatę Maternę; w miejsce Michała Rybaka – Anetę Konieczną; oraz: Karolinę Dabulis, Luizę Dawidowicz, Piotra Kasperkiewicza, Bartłomieja Pijewskiego i Michała Sokołowskiego.

- Na podstawie § 71 ust. 2, w związku z § 71 ust. 3, 6, 7 i 9 *Statutu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu* Senat zmienił uchwałę nr 40/2012 z dnia 19 grudnia 2012 roku w ten sposób, że na członków Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej dla Studentów powołał: w miejsce Aleksandra Pojaska – Ewelinę Andrzejewską; w miejsce Marianny Warańskiej

Doktor hab. Iwona Morkunas podziękowała za mianowanie na stanowisko profesora nadzwyczajnego (18 grudnia 2013 roku)

– Wojciecha Rafińskiego; oraz: Krystiana Brzęka, Małgorzatę Frąckowiak, Przemysława Olejnika, Elżbietę Stefanowicz, Mariusza Tylickiego i Marlenę Wojnowską.

- Na podstawie § 71 ust. 2, w związku z § 71 ust. 4, 6 i 7 *Statutu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu* Senat zmienił uchwałę nr 41/2012 z dnia 19 grudnia 2012 roku w ten sposób, że na członków Komisji Dyscyplinarnej dla Doktorantów powołał: w miejsce mgr inż. Małgorzaty Dalke-Świdorskiej – mgr. inż. Jakuba Jakubowskiego; w miejsce mgr Magdy Formeli – mgr inż. Agnieszkę Kupską; w miejsce mgr inż. Daniela Geblera – mgr inż. Sebastiana Kujawia-ka; w miejsce mgr inż. Natalii Mioduszewskiej – mgr inż.

Na XIV posiedzeniu Senatu nagrody i wyróżnienia za rok akademicki 2012/2013 odebrali studenci

Profesor dr hab. Idzi Siatkowski złożył podziękowania za gratulacje, które otrzymał z rąk JM rektora z okazji nadania tytułu profesora (29 stycznia 2014 roku)

Nagrody im. prof. Jerzego Zwolińskiego otrzymali absolwenci, a listy gratulacyjne opiekunowie ich prac (29 stycznia 2014 roku)

Wioletę Kot; w miejsce mgr. inż. Mariusza Pacyńskiego – mgr inż. Paulinę Worsztynowicz; w miejsce mgr inż. Agaty Pawlickiej – mgr inż. Hannę Dukiewicz; oraz mgr inż. Anię Zaworską.

- Na podstawie § 71 ust. 2, w związku z § 71 ust. 4, 6, 7 i 9 Statutu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu Senat zmienił uchwałę nr 42/2012 z dnia 19 grudnia 2012 roku w ten sposób, że na członków Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej dla Doktorantów powołał: w miejsce mgr. inż. Mariusza Miotke – mgr inż. Sandrę Wajchman; w miejsce mgr inż. Ewy Osuch – mgr. inż. Mateusza Pluteę; w miejsce mgr. inż. Waldemara Perdocha – mgr inż. Annę Ślęzak; w miejsce mgr inż.

Katarzyny Rzewuskiej – mgr inż. Barbarę Stefańską; w miejsce mgr. inż. Andrzeja Sidora – mgr inż. Paulinę Górecką; w miejsce mgr inż. Marii Ułczyckiej – mgr. inż. Marka Podsiadlika; oraz mgr. Piotra Szczepańskiego.

Na XV posiedzeniu Senatu:

- Gratulacje z okazji nadania przez Prezydenta RP tytułu profesora wręczono prof. dr. hab. Idziemiu Siatkowskiemu (z Wydziału Rolnictwa i Bioinżynierii).

Absolwentom wręczono medale „Za osiągnięcia w studiach”, a studentom i doktorantom dyplomy potwierdzające przyznanie stypendiów Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego na rok akademicki 2013/2014 (29 stycznia 2014 roku)

- Nagrody im. prof. Jerzego Zwolińskiego wręczono absolwentom, a listy gratulacyjne opiekunom prac magisterskich. Ponadto absolwentom wręczono medale „Za osiągnięcia w studiach”, a studentom i doktorantom – dyplomy potwierdzające przyznanie stypendiów Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za wybitne osiągnięcia (na rok akademicki 2013/2014).
- Na podstawie art. 114 ust. 2 i art. 118 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku *Prawo o szkolnictwie wyższym* (tekst jedn. Dz. U. 2012, poz. 572 z późn. zm.) oraz § 27 ust. 1 pkt 22 w związku z § 77 ust. 1 pkt 2 i ust. 3 *Statutu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu* Senat pozytywnie zaopiniował wniosek dziekana Wydziału Technologii Drewna w sprawie zatrudnienia dr. hab. Wiesława Olka na podstawie umowy o pracę na czas określony, na stanowisku profesora nadzwyczajnego w Katedrze Mechaniki i Techniki Ciepłej.
- Na podstawie art. 114 ust. 2 i art. 118 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku *Prawo o szkolnictwie wyższym* (tekst jedn. Dz. U. 2012, poz. 572 z późn. zm.) oraz § 27 ust. 1 pkt 22 w związku z § 124 *Statutu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu* Senat pozytywnie zaopiniował wniosek dziekana Wydziału Hodowli i Biologii Zwierząt o przedłużenie, na okres czterech lat, zatrudnienia dr. hab. Tomasza Strabla na podstawie umowy o pracę na stanowisku profesora nadzwyczajnego Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu.
- Na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku *Prawo o szkolnictwie wyższym* (tekst jedn. Dz. U. 2012, poz. 572 z późn. zm.) oraz decyzji Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego nadającej Wydziałowi Hodowli i Biologii Zwierząt uprawnienie do prowadzenia studiów drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim na kierunku: turystyka przyrodnicza, a także § 27 ust. 1 pkt 5 *Statutu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu* Senat postanowił, że na tymże Wydziale zostanie powołany wyżej wymieniony kierunek na poziomie studiów drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim, w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych.

Fot. 9 × Ewa Strycka

Magister inż. A. Łukowski złożył serdeczne podziękowania w imieniu nagrodzonych i wyróżnionych absolwentów

- Na podstawie § 27 ust. 1 pkt 13 *Statutu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu* Senat – po zapoznaniu się z przedstawionym projektem dokumentu oraz po przeprowadzonej dyskusji – pozytywnie zaopiniował przedłożone „Prowizorium budżetowe Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu wraz z zakładami doświadczalnymi na rok 2014”.
- Na podstawie § 28 ust. 3 i 5 pkt 4 *Statutu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu*, w związku z § 4 ust. 1 pkt 5 i ust. 4 *Regulaminu* Senackiej Komisji ds. Organizacji i Rozwoju Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu Senat zmienił uchwałę nr 6/2012 z dnia 24 października 2012 roku w ten sposób, że w miejsce Joanny Drzazgi na członka Senackiej Komisji ds. Organizacji i Rozwoju Uniwersytetu powołał Mariusza Tylkiego.

Obszerne fragmenty protokołu sporządzonego przez Wojciecha Grottela cytowała Ewa Strycka

Fundacja Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu

Siedziba: ul. Wojska Polskiego 28, 60-637 Poznań

NIP: 7811874400

Regon: 630287933

KRS: 0000020962

Konto bankowe:

PKO BP II Oddział w Poznaniu: 61 1020 4027 0000 1002 0973 5319

Tel. 061 846 67 52

mail: fundacja@up.poznan.pl

Prezes Zarządu: prof. dr hab. Janusz Nowacki

Otwarcie nowych pomieszczeń Instytutu Weterynarii Wydziału Hodowli i Biologii Zwierząt Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu

Fot. Ewa Strycka

Przecięcie wstęgi: rektor, prof. dr hab. Grzegorz Skrzypczak i dziekan Wydziału Hodowli i Biologii Zwierząt, prof. dr hab. Małgorzata Szumacher-Strabel

fol. Ewa Strycka

Profesor dr hab. Jędrzej Jaśkowski, dyrektor Instytutu Weterynarii, oprowadza gości po nowym obiekcie

W dniu 28 stycznia 2014 roku odbyło się oficjalne otwarcie nowych pomieszczeń Instytutu Weterynarii Wydziału Hodowli i Biologii Zwierząt Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. Uroczystego przecięcia wstęgi dokonali rektor uczelni, prof. dr hab. Grzegorz Skrzypczak oraz dziekan Wydziału Hodowli i Biologii Zwierząt, prof. dr hab. Małgorzata Szumacher-Strabel. Swoją obecnością uświetnili je prorektor ds. kadri i rozwoju Uczelni, prof. dr hab. Czesław Szafranski, prorektor ds. Studiów, prof. dr hab. Monika Kozłowska, prorektor ds. nauki, prof. dr hab. Jan Pikul, kwesor, mgr Barbara Gierszewska-Szrajber oraz kanclerz, mgr Marek Klimceki wraz z wicekanclerzem, mgr. Robertem Fabiańskim. Na spotkanie zaproszono również panią mgr Ewę Strycką, redaktor naczelną „Wieści Akademickich” oraz mgr. Jerzego Lorycha, rzeczownika naszego uniwersytetu. Całość spotkania miała wybitnie kameralny charakter. U progu Instytutu przybyłych gości powitał szpaler studentów III roku weterynarii odzianych w nowe, białe fartuchy laboratoryjne, z umieszczonym na piersi logo kierunku, zatwierdzonym niedawno przez Senat Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. Goście zwiedzili pomieszczenia przeznaczone dla pracowników naukowych oraz dumę Instytutu – pięknie odnowione laboratoria dydaktyczne. Następnie w sali seminaryjnej, po oficjalnych przemówieniach i podziękowaniach dla władz naszej uczelni, goście honorowi otrzymali kwiaty oraz niewielkie upominki, w tym „magiczny kubeczek” zmieniający swoje zabarwienie pod wpływem wysokiej temperatury nalewanego doń płynu i ujawniający ukrytą aplikację. Podczas przemówień przypomniano krótką historię naszej weterynarii, która ze stosunkowo niewielkiej Katedry Weterynarii Rolniczej przemieniła się początkowo w Katedrę Weterynarii, 22 lutego ubiegłego roku zaś Rada Wydziału Hodowli i Biologii Zwierząt podniosła ją do rangi Instytutu Weterynarii. Instytut liczy obecnie siedmiu samodzielnych kierunkowych pracowników naukowych oraz ty-

leż samo doktorów nauk weterynaryjnych. Niezależnie od zmian formalnych władze uczelni prowadziły konsekwentne działania na rzecz przekazania Instytutowi nowych pomieszczeń w budynku zwalnianym przez Katedrę Biotechnologii Wydziału Rolnictwa i Bioinżynierii przy ul. Wołyńskiej 35. Po remoncie prowadzonym siłami własnymi uniwersytetu pierwsi pracownicy do odnowionych pomieszczeń przenieśli się z zajmowanego dotychczas, bardzo już ciasnego, choć romantycznego Kolegium Rungego, pod koniec kwietnia ubiegłego roku. Pozostali dołączyli w dniu 20 sierpnia, zatem krótko przed uroczystym wmurowaniem kamienia węgielnego budowanej w sąsiedztwie Kliniki Dużych i Małych Zwierząt. Ta ostatnia wespół z Instytutem tworzyć będzie już w nieodległej przyszłości zasadniczy trzon poznańskiej weterynarii. W tym miejscu warto raz jeszcze szczególnie podziękować władzom uniwersytetu, podkreślić jasną wizję przyszłości, odwagę i żelazną konsekwencję jej realizacji. Mimo licznych prób tworzenia weterynarii w przeszłości, mimo obecności na naszym uniwersytecie nietuzinkowych postaci nauk weterynaryjnych, to aktualnym władzom uniwersytetu, nie innym, zawdzięczamy to, co okazywało się niemożliwe w przeszłości. Pomogła w tym ogromna rola sprawcza osób przychylnych koncepcji utworzenia weterynarii, pozostających we władzach Wydziału Hodowli i Biologii Zwierząt lub wspierających powyższe starania swym autorytetem naukowym.

Korzystając z okazji, raz jeszcze chciałbym podziękować wszystkim tym, którzy uświetnili uroczyste otwarcie Instytutu Weterynarii, władzom uniwersytetu, władzom Wydziału Hodowli i Biologii Zwierząt, zaproszonym gościom, pracownikom Instytutu oraz studenckiej braci.

prof. dr hab. Jędrzej M. Jaśkowski

Medale „Labor Omnia Vincit”

Ubiegły, 2013 rok minął między innymi pod znakiem obchodów Roku Hipolita Cegielskiego, ustanowionego z okazji 200. rocznicy urodzin tego wielkiego Polaka, Wielkopolanina, rzecznika pracy organicznej.

Na zakończenie obchodów Roku Cegielskiego i 15-lecia Towarzystwa im. Hipolita Cegielskiego został wybity okolicznościowy medal „Labor Omnia Vincit” („praca wszystko zwycięży”). Do grona wybitnych osobistości, które szerzą i wcielają w życie idee pracy organicznej, Kapituła Medalu włączyła JM rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, prof. dr. hab. Grzegorza Skrzypczaka.

Srebrne medale, również wybite z tej okazji, Kapituła przyznała prorektorom naszej uczelni – prof. dr. hab. Janowi Pikułowi i prof. dr. hab. Czesławowi Szafrąnskiemu.

Dnia 19 lutego 2014 roku podczas uroczystego spotkania w Sali Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego (z udziałem dziekanów) dr Marian Król, prezydent Towarzystwa, wręczył medale kierownictwu uczelni. Podobne wyróżnienie, lecz wcześniej, otrzymała także prorektor, prof. dr hab. Monika Kozłowska.

Towarzystwo im. Hipolita Cegielskiego swoją działalność zapoczątkowało w 1998 roku i od tej pory zmierza ku przypomnieniu oraz utrwalaniu legendy tego wybitnego Wielkopolanina, zwłaszcza wśród młodzieży, którą włącza w aktywne zrozumienie etosu pracy organicznej i postaw patriotycznych. „Dużą rolę edukacyjną i naukową mają do spełnienia w tym zakresie wyższe uczelnie” – powiedział na zakończenie dr Marian Król.

*Rzecznik prasowy Uniwersytetu Przyrodniczego
w Poznaniu*

Fot. Jerzy Lorych

Wręczenie medali „Labor Omnia Vincit” w Sali Senatu

Kodeks etyki pracownika naukowego

Część 4 (ostatnia): Nierzetelność w badaniach naukowych

Nierzetelność w nauce stanowią przewinienia przeciwko obowiązującym w środowisku naukowym zasadom etycznym i przyjętym dobrym praktykom.

Rażące przewinienia

Do najpoważniejszych przewinień, szczególnie godzących w etos badań naukowych, należą fabrykowanie i fałszowanie wyników badań, które stanowią rażące naruszenie podstawowych zasad uprawiania nauki, a także plagiatowanie, będące niedopuszczalną formą przewinienia przeciwko innym badaczom.

- 1). Fabrykowanie wyników polega na zmyślaniu wyników badań i przedstawianiu ich jako prawdziwych.
- 2). Fałszowanie polega na zmienianiu lub pomijaniu niewygodnych danych, przez co wyniki badań nie zostają prawdziwie zaprezentowane.
- 3). Plagiatowanie polega na przywłaszczeniu cudzych idei, wyników badań lub słów bez poprawnego podania źródła, co stanowi naruszenie praw własności intelektualnej.

Przewinienia te (tzw. FPP) mogą pojawić się zarówno na etapie składania propozycji badawczej i aplikowania o fundusze, podczas prowadzenia i recenzowania badań naukowych, jak i podczas prezentowania ich wyników w momencie publikowania, przy przytaczaniu wyników badań innych badaczy, w przygotowywaniu ekspertyz oraz w popularyzowaniu nauki. Popętnienie tych przewinień może przyczynić się do dyskwalifikacji ich sprawcy jako naukowca. Ich ujawnienie musi więc bezwzględnie prowadzić do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego.

Do szczególnie rażących naruszeń rzetelności należy wystawienie fałszywej recenzji rozpraw doktorskich, habilitacyjnych, wniosków o tytuły profesorskie i wszelkich wniosków o zatrudnienie w instytucjach naukowych, a także projektów badawczych oraz uchylanie się od wyrażenia opinii lub jej odmowa, w przypadku gdy ocena, zdaniem opiniującego, powinna być negatywna.

Naruszenia zasad etyki popełnione przez studentów lub młodych naukowców powinny zostać bezzwłocznie skorygowane i spotkać się z reprimendą ze strony kierowników lub opiekunów naukowych. Gdy pomimo tego stwierdzi się ich powtarzanie, sprawa wymaga podjęcia działań dyscyplinarnych.

Inne niewłaściwe zachowania

Oprócz rażących naruszeń rzetelności w nauce (FPP) występuje wiele innych niewłaściwych zachowań pojawiających się w badaniach naukowych. Należy do nich niestosowanie

się do dobrych praktyk pracy naukowej, a w szczególności niedbałe prowadzenie badań i analizy ich wyników oraz niechlujność obchodzenia się z danymi, niewłaściwe praktyki przypisywania autorstwa oraz zaniedbania ze strony recenzentów i redaktorów. Równie naganne są wszystkie formy prześladowania i dyskryminacji uczniów czy współpracowników, niewłaściwe wykorzystywanie funduszy na badania oraz nieujawnianie konfliktów interesu.

Ogólne zasady postępowania w przypadku wykrycia nierzetelności

Główna odpowiedzialność za postępowanie z ujawnionymi przypadkami nadużyć spada na pracodawców zatrudniających naukowców, a więc uczelnie, instytuty naukowe oraz publiczne i niepubliczne centra badawcze.

Wszystkie zarzuty o nierzetelność w prowadzeniu badań naukowych muszą zostać właściwie wyjaśnione, zaś w przypadku potwierdzenia ich zasadności – zaistniałe fakty i okoliczności powinny zostać szczegółowo zbadane dla podjęcia odpowiednich działań naprawczych i dyscyplinarnych, w oparciu o obowiązujące przepisy prawne. Należy zadbać, aby w postępowaniu brały też udział osoby mające duże doświadczenie w dziedzinie nauki, z którą wiąże się wykryte nadużycie.

Reakcja na zachowania niezgodne z etyką w nauce powinna zależeć od wagi nadużycia, od tego, czy zostało ono popełnione celowo, od jego skutków oraz innych okoliczności obciążających bądź łagodzących.

Niewłaściwe procedowanie w przypadkach ujawnienia nierzetelności, takie jak: niezgłoszenie zaobserwowanego faktu przewinienia, próby zatuszowania sprawy, odwet na demaskatorach czy też naruszenie właściwych procedur – może zostać również sklasyfikowane jako rażące naruszenie podstawowych zasad etyki w badaniach naukowych.

Profesor dr hab. Danuta Górecka

Profesor dr hab. Danuta Górecka studia wyższe odbyła w latach 1975–1980 na Wydziale Technologii Żywności Akademii Rolniczej w Poznaniu i uzyskała stopień magistra inżyniera technologii żywności na podstawie pracy dyplomowej: „Wpływ substancji balastowych na swoiście dynamiczne działanie pokarmu”, wykonanej pod kierunkiem prof. dr. hab. Jana Gawęckiego. Bezpośrednio po studiach, które ukończyła z wyróżnieniem, podjęła pracę w Akademii Rolniczej w Poznaniu w Instytucie Żywnienia Człowieka jako asystent stażysta. Po siedmiomiesięcznym stażu pozostała w macierzystej uczelni, zajmując kolejno stanowiska: asystenta (1980), starszego asystenta (1983), adiunkta (1989), adiunkta z habilitacją (2004) i profesora nadzwyczajnego (2009).

Stopień doktora nauk rolniczych technologii żywności nadała jej w 1989 roku Rada Wydziału Technologii Żywności Akademii Rolniczej w Poznaniu na podstawie rozprawy doktorskiej: „Wpływ źródła błonnika i jego składu frakcyjnego na procesy trawienia i wchłaniania składników odżywczych w przewodzie pokarmowym szczura”, której promotorem był prof. dr hab. Jan Gawęcki. W 2004 roku otrzymała tytuł doktora habilitowanego nauk rolniczych w dziedzinie technologii żywności i żywienia – żywienie człowieka – na podstawie rozprawy habilitacyjnej: „Zabiegi technologiczne jako czynniki determinujące właściwości funkcjonalne włókna pokarmowego”.

Na dorobek naukowy Profesor Danuty Góreckiej składa się 131 oryginalnych prac twórczych, w tym 22 z listy IF, 135 komunikatów naukowych, 20 artykułów popularnonaukowych. Jest również autorem podręczników, skryptów i opracowań książkowych. Do jej dorobku naukowego zaliczyć należy niepublikowane sprawozdania z prac naukowo-badawczych i z kierowanych przez nią grantów oraz liczne recenzje wydawnicze. Jest autorem opracowań stanowiących materiały szkoleniowe dla nauczycieli. Tematyka jej prac badawczych skupiała się głównie wokół tematyki błonnika pokarmowego i jego przemian zachodzących podczas procesów technologicznych, a także projektowania żywności prozdrowotnej z udziałem składników bioaktywnych i oceny biologicznego oddziaływania tych składników w układzie modelowym.

Profesor dr hab. Danuta Górecka jest doświadczonym i aktywnym dydaktykiem. Prowadzi zajęcia na wszystkich stopniach kształcenia: inżynierskim, licencjackim, magisterskim i doktoranckim, a także we wszystkich formach kształcenia (na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych). Wypromowała 77 magistrów, 35 inżynierów oraz była opiekunem 40 prac dyplomowych słuchaczy Studium Podyplomowego z dietytyki. Była promotorem dwóch prac doktorskich, a obecnie pod jej naukową opieką przygotowywana jest kolejna praca doktorska.

Profesor dr hab. Danuta Górecka w Pałacu Prezydenckim

Fot. archiwum Doroty Plaseckiej-Kwiatkowskiej

Działalność naukowa i dydaktyczna prof. dr hab. Danuty Góreckiej została uhonorowana licznymi nagrodami i odznaczeniami, wśród których warto między innymi wymienić: Nagrodę Zespołową drugiego stopnia JM rektora za działalność dydaktyczno-naukową oraz publikacyjną, Srebrny Krzyż Zasługi, Medal Komisji Edukacji Narodowej, Medal Złoty za długoletnią służbę.

W dniu 22 listopada 2013 roku Prezydent RP Bronisław Komorowski wręczył jej nominację profesorską.

W pracy naukowej prof. dr hab. Danuty Góreckiej godną podkreślenia jest umiejętność współpracy z różnymi zespołami oraz duża wartość praktyczna wyników jej prac badawczych, o czym świadczy pięć opracowanych opinii dotyczących różnych produktów spożywczych.

Wyrazem uznania środowiska akademickiego macierzystej uczelni dla jej zdolności organizacyjnych było powierzenie jej takich funkcji, jak: członkostwo w Senackiej Komisji ds. Budżetu i Finansów, Senackiej Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli, Wydziałowej Komisji ds. Rozwoju Kadr Naukowych, Wydziałowej Komisji ds. Nagród, a także członkostwo w Uczelnianej Komisji Oceniającej ds. Ogólnouczelnianych Jednostek Dydaktycznych. Ponadto w latach 2008–2012 pełniła funkcję prodzie-

kana ds. studiów niestacjonarnych, a od roku 2012 jest prodziekanem ds. studiów dla kierunku „dietetyka i towaroznawstwo”. Od roku 2011 jest członkiem Rady Programowej czasopisma „Przemysł Spożywczy”. W ostatnich latach (2011–2012) brała bardzo czynny udział w pracach nad dostosowaniem programu studiów według zasad KRK na kierunkach: „technologia żywności i żywienie człowieka” oraz „dietetyka”.

Przedstawiona powyżej sylwetka prof. dr hab. Danuty Góreckiej opisuje jej niekwestionowane osiągnięcia naukowe, które doprowadziły ją do tytułu profesorskiego. Należy dodać, że profesor jest osobą niezwykle skromną, obdarzoną wysoką kulturą osobistą i taktem. Na jej pomocne rady i dobre słowo zawsze mogą liczyć pracownicy Wydziału. Dziekan Górecką cenią studenci, dla których w problematycznych sytuacjach zawsze znajduje czas i stara się znaleźć najlepsze rozwiązania. Jest osobą niezwykle sumienną, a w swoich działaniach konsekwentną, zawsze etywną, dlatego wiarygodną. Zdobyty tytuł naukowy to bez wątpienia efekt jej bardzo dobrego zorganizowania połączonego z niezwykle pracowitością.

*Na podstawie przekazanych dokumentów opracowała
Dorota Piasecka-Kwiatkowska*

Profesor dr hab. Ewa Flaczyk

Profesor dr hab. Ewa Flaczyk jest Wielkopolanką. Urodziła się w Jarocinie, szkołę średnią (III Liceum Ogólnokształcące) ukończyła w Ostrowie Wielkopolskim, po czym dalszą edukację kontynuowała na Wydziale Technologii Rolno-Spożywczej w Wyższej Szkole Rolniczej w Poznaniu, gdzie w 1970 roku uzyskała tytuł magistra inżyniera technologa żywności. Bezpośrednio po ukończeniu studiów odbyła roczny staż w Poznańskich Zakładach Koncentratów Spożywczych Amino, a kolejny rok przepracowała w Centralnym Laboratorium Koncentratów Spożywczych w Poznaniu. W 1972 roku powróciła na uczelnię, rozpoczynając stacjonarne studia doktoranckie na ówczesnym Wydziale Technologii Żywności i jednocześnie swoją przygodę z nauką. Od grudnia 1977 roku jest zatrudniona na naszej uczelni, początkowo jako starszy asystent, a od 1981 roku jako adiunkt w ówczesnym Instytucie Żywnienia Człowieka, przekształconym później w Katedrę Technologii Żywnienia Człowieka. Od 2008 roku do chwili obecnej pracuje na stanowisku profesora nadzwyczajnego.

Zainteresowania naukowe Profesor początkowo dotyczyły zagadnień związanych z biochemią żywności, w tym udziałem kwasu pangamowego (B₁₅) w tworzeniu metioniny, a następnie, w odpowiedzi na ówczesne zapotrzebowanie przemysłu spożywczego, nad sposobem pozyskiwania enzymów proteolitycznych ze zbóż. Kolejne badania dotyczyły opracowania technologii potraw z nasion roślin strączkowych jakościowo lepszych i o większej wartości odżywczej. Opracowywanie receptur potraw o lepszej wartości odżywczej w porównaniu

Profesor dr hab. Ewa Flaczyk

Fot. archiwum Ewy Flaczyk

Nowy profesor

z potrawami standardowymi i receptur potraw dietetycznych było kontynuacją tych zainteresowań naukowych. Profesor zajmowała się także oceną jakości wybranych produktów spożywczych, a w szczególności oliwy i oleju rzepakowego. Do jej najważniejszych osiągnięć należą wyniki badań nad hydrolizatami białkowymi, ich otrzymywaniem, charakterystyką i oddziaływaniem na przemiany lipidów w przyspieszonych testach stabilności tłuszczów, w układach modelowych i produktach spożywczych. Wyniki tych badań w istotny sposób poszerzyły wiedzę dotyczącą aktywności przeciwutleniającej hydrolizatów białkowych, pozyskanych z ubocznych surowców mięsnych, w stosunku do lipidów i cholesterolu. W ostatnich latach Profesor ma duże osiągnięcia w pozyskiwaniu naturalnych przeciwutleniaczy z liści roślin, charakterystyce ich składników bioaktywnych i wykorzystaniu do stabilizacji lipidów, w tym cholesterolu, oraz w zastosowaniu ich w produkcji żywności prozdrowotnej.

Kolejną dziedziną zainteresowań Profesor Ewy Flaczyk są badania szeroko rozumianych zwyczajów i preferencji żywieniowych dzieci, młodzieży, studentów, osób z chorobami cywilizacyjnymi i osób starszych oraz ich wiedzy żywieniowej i postaw względem różnych rodzajów żywności, w tym żywności tradycyjnej i regionalnej, a także częstotliwości spożycia różnych grup produktów żywnościowych.

Profesor Ewa Flaczyk swoje osiągnięcia naukowe publikuje w czasopismach o uznanej randze i międzynarodowym zasięgu, nie wyłączając tych kierowanych do producentów żywności. Z dużym zaangażowaniem popularyzuje wyniki badań i wiedzę, biorąc udział w naukowych konferencjach, sympozjach i seminariach. Dorobek naukowy Profesor jest obszerny i liczy ponad 300 pozycji, w tym: 80 opublikowanych prac twórczych, autorstwo lub współautorstwo 36 opracowań w formie rozdziałów w książkach i podręczników, osiem artykułów naukowych i popularnonaukowych, 172 komunikaty i referaty naukowe przedstawione na konferencjach naukowych krajowych i zagranicznych oraz liczne ekspertyzy, recenzje wydawnicze, wnioski o dofinansowanie badań, sprawozdania z grantów itp.

W charakterystyce działalności dydaktycznej i wychowawczej Profesor Ewy Flaczyk należy podkreślić, że jest uznanym nauczycielem akademickim, z długoletnim stażem dydaktyczno-wychowawczym. Prowadzi zajęcia dydaktyczne z przedmiotów

obejmujących towaroznawstwo i technologię potraw na trzech kierunkach studiów realizowanych na Wydziale Nauk o Żywności i Żywieniu. Jest promotorem dwóch dysertacji doktorskich i jednej będącej w toku, jest także promotorem 97 prac magisterskich, 30 prac inżynierskich oraz 40 podyplomowych.

Działalność naukowa, dydaktyczna i organizacyjna prof. dr hab. Ewy Flaczyk została uhonorowana licznymi nagrodami i odznaczeniami, wśród których warto między innymi wymienić: Złoty Krzyż Zasługi, Honorową Odznakę za Zasługi w Rozwoju Województwa Poznańskiego, Honorową Odznakę Miasta Poznania, trzynaste razę też odebrała nagrody JM rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. W dniu 17 czerwca 2013 roku z rąk Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego odebrała nominację profesorską.

Wyrazem uznania środowiska akademickiego i zdolności organizacyjnych, a także walorów osobowych było powierzenie jej funkcji przewodniczącej Oddziału Poznańskiego Polskiego Towarzystwa Nauk Żywnościowych i członka Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Nauk Żywnościowych. W przeszłości była członkiem Zarządu Oddziału Wielkopolskiego Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności i przewodniczącą Komisji Rewizyjnej Oddziału Wielkopolskiego Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności. Jest przewodniczącą i członkiem kilku komisji Wydziału Nauk o Żywności i Żywieniu.

Na podkreślenie zasługuje wyjątkowo znaczące zaangażowanie i oddanie Profesor Ewy Flaczyk podczas prowadzenia prac różnych komisji, zarówno w ramach uczelni, jak i poza nią. Mówiąc o sylwetce Profesor, nie można pominąć jej szczególnego zaangażowania w prace związane z pełnieniem funkcji przewodniczącej Polskiego Towarzystwa Nauk Żywnościowych – Oddział Poznański, a także bardzo aktywnego udziału w wielu konferencjach zarówno krajowych, jak i zagranicznych.

Życzymy Pani Profesor dużo zdrowia i sił w realizacji dalszych zamierzeń naukowych i osobistych, a także tego, by nadal działała dla dobra naszych studentów oraz Uczelni.

Współpracownicy z Katedry Technologii Żywnienia Człowieka

Profesor dr hab. Antoni Ryniecki

Profesor dr hab. Antoni Ryniecki urodził się 18 października 1952 roku w Końskich. Studiował na Politechnice Warszawskiej, gdzie w 1979 roku uzyskał stopień magistra inżyniera elektryka o specjalności: automatyka i metrologia elektryczna. W tym samym roku rozpoczął pracę na naszej uczelni. Stopień doktora nauk technicznych i doktora habilitowanego nauk rolniczych nadała mu odpowiednio w 1985 i 1994 roku Rada Wydziału Technologii Żywności Akademii Rolniczej w Poznaniu na podstawie rozprawy doktorskiej: „Zastosowanie modelowania i symulacji komputerowej w analizie sterowanego niskotemperaturowego procesu suszenia ziarna pszenicy” i rozprawy habilitacyjnej: „Optymalizacja systemów sterowania procesem suszenia ziarna pszenicy w temperaturze bliskiej temperaturze otoczenia”. Ważną rolę u po-

czątków jego pracy naukowej odgrywało regularne uczestnictwo w Szkołach Inżynierii Systemów Rolnictwa, organizowanych przez prof. dr hab. Stanisława Pabisa, a później pięć staży naukowych: w Wielkiej Brytanii, Kanadzie i USA, które trwały w sumie trzy lata i siedem miesięcy. Od 2007 roku pracuje na stanowisku profesora nadzwyczajnego.

Dorobek publikacyjny prof. dr hab. Antoniego Rynieckiego obejmuje ogółem 108 prac, w tym oryginalnych prac naukowych 38, z których 14 opublikował w czasopismach z listy filadelfijskiej (łącznie IF wynosi 21,28). Z kolei liczba cytowań jego publikacji według Web of Science wynosi 53, z uwzględnieniem publikacji polskojęzycznych według scholar.google.pl – 115, przy indeksie „h” równym odpowiednio 5 i 7 [18.10.2012]. Jest też autorem opracowań książkowych

i skryptów. Kierował siedmioma projektami badawczymi (jednym projektem w ramach polsko-brytyjskiej współpracy naukowej, czterema grantami Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego i Komitetu Badań Naukowych oraz dwoma tematami badań statutowych).

Tematyka jego prac badawczych skupiała się na trzech następujących zagadnieniach: (a) modelowaniu matematycznym i symulacji komputerowej biosystemów i operacji jednostkowych produkcji żywności, (b) optymalizacji i automatycznym sterowaniu procesów produkcyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem procesów suszenia bio-surowców oraz (c) na automatycznym monitorowaniu stanów biologicznych i biochemicznych żywności.

Działalność dydaktyczno-wychowawcza zajmuje w jego pracy zawodowej bardzo ważne miejsce. Do przedmiotu „podstawy automatyzacji procesów produkcyjnych w przemyśle spożywczym” zbudował pracownię oraz napisał skrypt. W ostatnich latach prowadził wykłady i ćwiczenia na kierunkach „technologia żywności i żywienie człowieka”, „towaroznawstwo” i „ochrona środowiska” w ramach takich przedmiotów, jak: „inżynieryjne podstawy procesów produkcyjnych”, „inżynieria procesowa”, „aparatura i inżynieria procesów produkcyjnych”, „współczesne trendy w nauce o żywności i żywieniu – inżynieria w produkcji żywności” oraz wykłady w języku angielskim w ramach programu ERASMUS: „Computerized Control Systems in Food Technology”. Do wymienionych przedmiotów w ostatnich latach opracował kilka skryptów i przewodników do ćwiczeń, które zapoczątkowały cykl wydawniczy „Inżynieria Procesowa Biosurowców”.

Jest promotorem dwóch przewodów doktorskich (jednego ukończonego i jednego z otwartym przewodem doktorskim). Jego wiedza i doświadczenie zostały docenione przez zlecenie mu ocen 28 wniosków grantowych o finansowanie projektów badawczych KBN i MNiSzW, recenzji wielu manuskryptów do międzynarodowych pism posiadających IF oraz recenzji dwóch rozpraw habilitacyjnych.

Antoni Ryniecki od 1998 roku pełni funkcję kierownika Zakładu Inżynierii i Aparatury Przemysłu Spożywczego, od 2008 roku przewodniczy Rektorskiej Komisji ds. Aparatury oraz od 1998 roku Wydziałowej Komisji ds. Utrzymania Bazy Technicznej Wydziału Nauk o Żywności i Żywieniu. W latach 2002–2005 był członkiem Senackiej Komisji ds. Kadr. Poza działalnością na uczelni współpracuje z Ośrodkami Doradztwa Rolniczego, prowadząc zamawiane wykłady w ramach swoich kompetencji, a także działa jako biegły sądowy w dziedzinie konserwacji surowców rolniczych. Należy podkreślić także jego umiejętność współpracy z firmami i producentami polskimi, duńskimi i ukraińskimi w kwestii techniki rolniczej, gdzie doprowadził do rozpowszechnienia w praktyce wyników swoich badań, wydając i wprowadzając do wykorzystania swoje książki i poradniki. Przez wiele lat był członkiem z polecenia w American Society of Agricultural Engineers – The Society for Engineering in Agricultural, Food, and Biological Systems. Jest też członkiem Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności.

Recenzenci jego dorobku zgodnie stwierdzili, że osiągnął specjalizację naukową dającą ugruntowaną pozycję w środowisku nauki i praktyki, stając się ekspertem i uznanym autorytetem w swojej dziedzinie. Jeden z recenzentów wyznaczonych przez Centralną Komisję ds. Stopni i Tytułów

Fot. archiwum Doroty Piaseckiej-Kwiatkowskiej

Profesor dr hab. Antoni Ryniecki

stwierdził, że: „Antoni Ryniecki jest twórcą szkoły naukowej z zakresu suszenia niskotemperaturowego surowców i produktów spożywczych”.

Otrzymał między innymi następujące wyróżnienia: stypendia naukowe: British Council, UK (1987–1988), kanadyjskiego Uniwersytetu Manitoba w Winnipeg (1990–1992) oraz Fulbrighta w USA (1995), jak również honorową odznakę Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej „Zasłużony dla rolnictwa” (1997), wyróżnienie w ogólnopolskim konkursie o tytuł „ZŁOTY INŻYNIER 2000” w kategorii „Nauka” z imiennym listem gratulacyjnym Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (2001), Srebrny Krzyż Zasługi (2003) oraz kilka nagród rektora naszej uczelni.

W dniu 22 listopada 2013 roku Prezydent RP Bronisław Komorowski wręczył mu nominację profesorską.

Profesor Ryniecki jest obdarzony dużą kulturą osobistą, to bardzo spokojny i uporządkowany naukowiec. W budynku przy ul. Mazowieckiej 48, gdzie razem pracujemy, dba o dobre warunki pracy współpracowników i studentów, a swoje zamierzenia bardzo konsekwentnie realizuje, nie zważając na pojawiające się trudności. W życiu prywatnym wraz z żoną Elżbietą wychowali dwóch synów, Miłosza i Jakuba (dziś już samodzielnych, mających własne rodziny) i wychowują kilkunastoletnią córkę Katarzynę.

*Na podstawie przekazanych dokumentów opracowała
Dorota Piasecka-Kwiatkowska*

Wspomnienie o śp. profesor Mirostawie Maciejewskiej w drugą rocznicę śmierci

Fot. archiwum Katedry Fizjologii i Biochemii Zwierząt

Profesor Mirosława Maciejewska

Dnia 26 lutego 2014 roku minęła druga rocznica śmierci śp. Profesor Mirosławy Maciejewskiej*, z którą do ostatnich chwil życia spotykaliśmy się w Katedrze Fizjologii i Biochemii Zwierząt i na Radach Wydziału.

Pani Profesor urodziła się i kształciła w Poznaniu. W 1952 roku uzyskała tytuł magistra filozofii w zakresie chemii na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza. Przygodę z nauką rozpoczęła w 1953 roku, kiedy to została zatrudniona jako asystent w dopiero co powstałej Katedrze Biochemii i Fizjologii Zwierząt (obecnie Katedra Fizjologii i Biochemii Zwierząt), którą praktycznie od początku współtworzyła. W 1961 roku uzyskała doktorat, a w 1966 habilitowała się w dziedzinie biochemii zwierząt i uzyskała stanowisko docenta. Ukończeniem pracy naukowej było otrzymanie w 1979 roku tytułu profesora nauk przyrodniczych.

Pani Profesor na pełnym etacie pracowała nieprzerwanie przez 40 lat, a po przejściu na emeryturę jeszcze przez 10 lat prowadziła wykłady. W czasie pracy na uczelni była p.o. kierownika (1967–1970) i kierownika Katedry (1970–1981), wicedyrektora Instytutu Żywności Zwierząt i Gospodarki Paszowej (1970–1981), prodziekana ds. młodzieży (1972–1974) i prodziekana ds. nauki (1990–1993). Była wieloletnim członkiem Senatu i licznych komisji senackich, a na forum krajowym członkiem Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli Akademickich w Ministerstwie Szkolnictwa Wyższego przy Radzie Głównej (1990–1993).

Funkcje organizacyjne stanowiły tu dodatek do tego, co lubiła najbardziej – pracy naukowej i dydaktycznej, którym poświęcała serce i większość czasu.

Była doskonałym nauczycielem biochemii i fizjologii zwierząt. W roku akademickim 1968/1969 otrzymała wyróżnienie „Najlepszy Wykładowca” w plebiscycie młodzieży Wydziału Zootechnicznego.

Jako nauczyciel akademicki była współautorem pięciu wydań podręcznika *Fizjologia zwierząt* oraz skryptów do ćwiczeń z biochemii i fizjologii zwierząt, na podstawie których kształcili się pokolenia studentów. W trakcie pracy na uczelni wypromowała 30 magistrów. Za całokształt pracy dydaktycznej została uhonorowana Medalem Komisji Edukacji Narodowej (1985).

* Wspomnienia o prof. dr hab. Mirosławie Maciejewskiej na łamach „Więści Akademickich” publikowali już prof. dr hab. Leszek Nogowski oraz prof. dr hab. Stanisław Kozłowski w numerze 1-2 (172-173)/2013 (przyj. red.).

Naukowe zainteresowania Pani Profesor skupiały się początkowo wokół tematu heterogenności keratyn, a później wokół regulacji funkcjonowania trzustki endokrynnej i cukrzycy. Te wątki badawcze głęboko zakorzeniły się w działalności naukowej Katedry i są obecne do dzisiaj. Pani Profesor nieustannie skupiała swoją uwagę na nowych i ciekawych problemach fizjologicznych, inspirując nas do podejmowania badań na temat cukrzycy doświadczalnej, funkcjonowania trzustki i receptorów hormonalnych. Niektóre myśli i koncepcje naukowe Pani Profesor wyprzedzały o wiele lat podjęte później badania na świecie i są do dziś kontynuowane w naszej Katedrze. Owocami Jej wytrwałej pracy naukowej jest około 50 oryginalnych prac twórczych i dziesiątki prac konferencyjnych oraz komunikatów zjazdowych.

W zakresie działalności naukowej Pani Profesor utrzymywała liczne kontakty w Polsce i za granicą. Odbiła wizyty naukowe we Francji i na Węgrzech, a w Polsce intensywnie współpracowała z ośrodkiem krakowskim oraz uczestniczyła podczas tworzenia nauk fizjologicznych na Wydziale Zootechnicznym Wyższej Szkoły Rolniczej w Bydgoszczy. Przez wiele lat była aktywnym członkiem licznych towarzystw naukowych (Polskiego Towarzystwa Biochemicznego, Polskiego Towarzystwa Fizjologicznego, Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk). Wypromowała czterech doktorów, a Jej podopieczni są dzisiaj profesorami. Za pracę organizacyjną, pracę na rzecz nauki i pracę dydaktyczną – oprócz Medalu Komisji Edukacji Narodowej – Pani Profesor otrzymała Złoty Krzyż Zasługi (1973), Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (1980) oraz była wyróżniana licznymi nagrodami ministra i rektora.

W życiu prywatnym Pani Profesor nigdy nie przykładła nadmiernej wagi do wartości materialnych i fascynacji dobrobytem. To, co się liczyło – oprócz nauki i nauczania – to przede wszystkim podróże, wędrówki górskie, teatr, literatura i historia.

W pracy była prawdziwym i energicznym szefem, którego wszyscy młodzi się bali i szanowali. Prywatnie była kobietą o wielkim sercu, kobietą piękną, kobietą z klasą, w stu procentach damą obdarzoną wielką inteligencją i dowcipem. Była czuła na los ludzi i zawsze interesowała się życiem współpracowników i ich rodzin.

Pani Profesor poświęciła wiele serca Katedrze i Uczelni i taką pozostanie w naszej pamięci.

Paweł Maćkowiak

Komitet obchodów 200-lecia urodzin i 120-lecia śmierci Augusta hr. Cieszkowskiego

Sprawozdanie z dotychczasowej działalności

Komitet obchodów 200. rocznicy urodzin Augusta Cieszkowskiego z siedzibą w Wierzenicy ukonstytuował się już na początku 2013 roku, ale oficjalnie rozpoczął funkcjonowanie od spotkania zorganizowanego 15 kwietnia 2013 roku na zaproszenie ks. Przemysława Kompfa z Parafii Wierzenica.

Kolejne spotkania odbyły się: 3 czerwca 2013 roku w Ośrodku Kultury w Swarzędzu (na zaproszenie Anny Tomickiej, burmistrz Miasta i Gminy Swarzędz), 16 października 2013 roku we Dworze Augusta Cieszkowskiego w Wierzenicy (na zaproszenie Witolda Kundzewicza, jego właściciela) oraz 20 stycznia 2014 roku w Sali Senatu Collegium Maximum Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu (na zaproszenie JM rektora, prof. Grzegorza Skrzypczaka).

W spotkaniach zazwyczaj uczestniczą osoby reprezentujące: Parafię Wierzenica, Zespół redakcyjny pisma „Wierzeniczenia”, Urząd Miasta i Gminy Swarzędz, Dwór Augusta Cieszkowskiego w Wierzenicy, Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk (wzięło udział tylko w pierwszym posiedzeniu), Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe Forum Lubońskie im. A. Cieszkowskiego, Radę Miejską i Urząd Miasta Lubonia, Szkołę Podstawową im. Augusta hr. Cieszkowskiego w Luboniu, Szkołę Podstawową im. Augusta Cieszkowskiego w Kicinie, Szkołę Podstawową w Wierzoncu oraz Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie im. A. Cieszkowskiego.

Celem pierwszego spotkania było wzajemne poznanie się, przedstawienie zamiarów reprezentowanych środowisk i instytucji, omówienie form współpracy. W trakcie następnych przedstawiano to, co się udało (lub nie) zrealizować. Planowano na przykład wydać okolicznościową monetę, kartkę pocztową nominałową, wnioskować o to, by Sejm ustanowił rok 2014 Rokiem Augusta Cieszkowskiego. Pojawiały się nowe pomysły działań bądź form ich realizacji.

Najważniejsze realizowane działania (stan na dzień ostatniego posiedzenia komitetu, które odbyło się 20 stycznia 2014 roku), to: odnowienie krypty Cieszkowskich, budowa wiaty mającej służyć wiernym i turystom (w Wierzenicy) oraz remont Kolegium Cieszkowskich na Uniwersytecie Przyrodniczym w Poznaniu. W trakcie realizacji były też: organizacja okolicznościowej wystawy; wydanie kartki pocztowej beznominałowej, ulotki i specjalnego wydania „Wierzeniczeń” oraz „Wieści Akademickich”; utworzenie strony internetowej; opublikowanie wydawnictwa albumowo-informacyjnego o Auguście Cieszkowskim, antologii z wierszami pod roboczym tytułem: *August Cieszkowski i ziemia wierzenicka w poezji* oraz kolejnej publikacji na temat życia i działalności autora *Ojciec nasz* (dwie

ostatnie powstają we współpracy Wydawnictwa Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu i Klubu Profesorów „Wierzenica” z Bydgoszczy). Przewidziano również nadanie wyróżnienia „Przyjaciel Wierzenicy”, uroczyste otwarcie wiaty, wystąpienie w Sejmie i okolicznościową uchwałę oraz koncert w ramach Nocy Kościołów Drewnianych.

Najważniejsze uroczystości odbędą się: **16 marca 2014 roku** – Msza św. w Wierzenicy pod przewodnictwem JE arcybiskupa metropolity poznańskiego Stanisława Gądeckiego (będzie to ofi-

Fot. Ewa J. Buczyńska

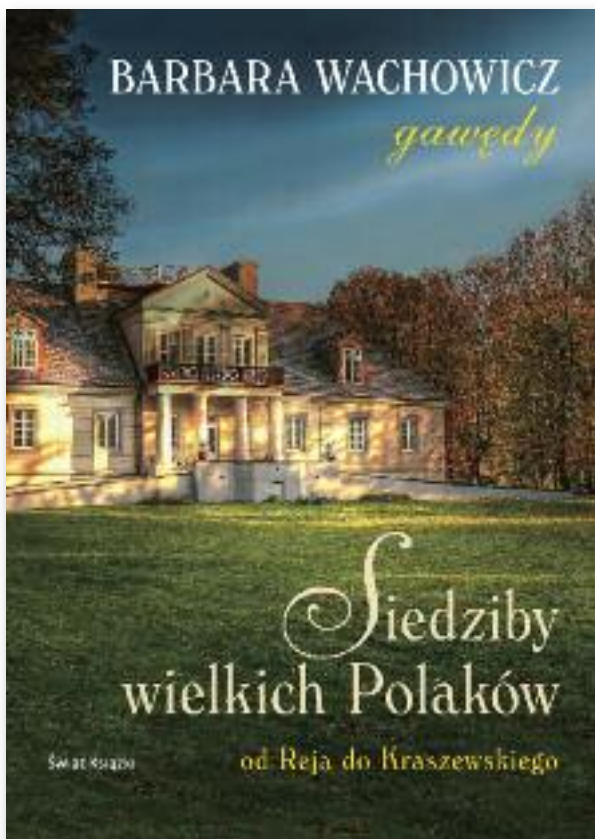
Komitet obchodów 200-lecia urodzin i 120-lecia śmierci Augusta hr. Cieszkowskiego na posiedzeniu w Sali Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu 20 stycznia 2014 roku; spotkaniu przewodniczył JM rektor, prof. dr hab. Grzegorz Skrzypczak, obecni byli też przedstawiciele uczelni będący członkami komitetu: dr hab. Cezary Beker, prof. dr hab. Stanisław Kozłowski, mgr Anna Zielińska-Krybus i mgr Ewa Strycka

cialna inauguracja obchodów), **18 marca** – okolicznościowa sesja Rady Powiatu Poznańskiego, **3 maja** – oddanie do użytku wiaty turystycznej oraz nadanie tytułu „Przyjaciela Wierzenicy”, **13 września** – kulminacja obchodów i ich zakończenie w dniach **21–23 listopada** w ramach obchodów Dnia Patrona Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu.

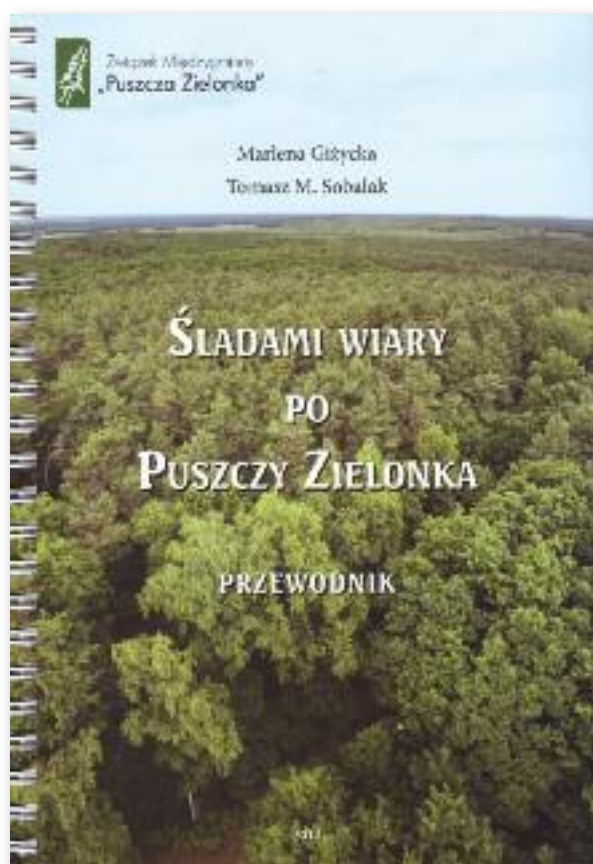
Włodzimierz Buczyński
sekretarz komitetu

Ukazało się drukiem o Auguście Cieszkowskim w 2013 roku

Znakomita językowo, potoczysta gawęda Barbary Wachowicz *Sucha Augusta Cieszkowskiego i Marka Kwiatkowskiego* znajduje się w pierwszym tomie obszernej, bogato ilustrowanej książki **Siedziby wielkich Polaków. Od Reja do Kraszewskiego**. Chyba tylko złośliwość przedmiotów martwych sprawiła, że w zapisie łacińskiej sentencji nad wejściem do dworu w Suchej: „*Sub veteri tectu sed parenteli*”, zgubiło się „*tectu*”. Wszystko inne jest bardzo merytoryczne. Poczynając od opisu powstania dworu, przez wizerunki Augusta wraz z krewnymi oraz jego dokonania. Znakomicie osadzone na tle historycznym. W drugiej części rozdziału opisane są działania prof. Marka Kwiatkowskiego na rzecz uratowania i odrodzenia dworu – miejsca narodzin Augusta. Całość połączona z wątkami osobistymi, bo Sucha to także fragment rodzinnej historii autorki. Nie zapomina ona też o współczesnym widzeniu miejsca dla postaci hrabiego Augusta: pisze między innymi o „[...] Uniwersytecie Przyrodniczym w Poznaniu, który powinien odzyskać imię Augusta Cieszkowskiego”. W rozdziale *Opinogóra – romantyczna siedziba Krasieńskich* można przeczytać o grobie pani de la Haye, przy którym siadywali Zygmunt Krasieński z Augustem Cieszkowskim, i o foteliku pod starym modrzewiem, zwanym „fotelikiem Cieszkowskiego”.

Marlena Giżycka i Tomasz M. Sobalak są autorami przewodnika **Śladami wiary po Puszczy Zielonka**. Wśród drewnianych świątyń poczesne miejsce zajmuje Wierzenica z kaplicą mauzoleum Cieszkowskich.

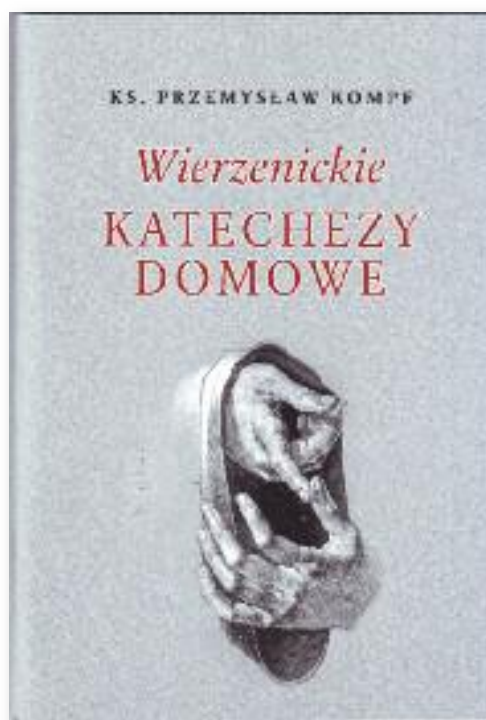
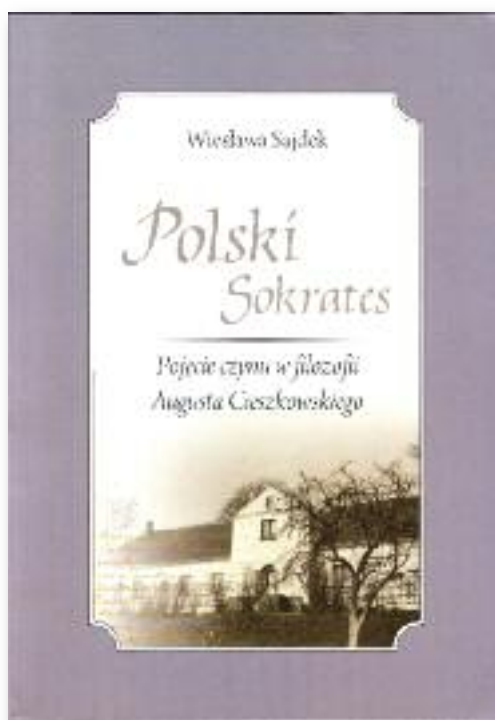
Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego (ZSKR) w Siennicy Różanej ubiega się o nadanie imienia Augusta Cieszkowskiego. Jeszcze na etapie wyboru spośród sześciu kandydatów Monika Nagowska – bibliotekarka w ZSKR – opracowała folder **August Cieszkowski** prezentujący jego postać. W sumie jest to osiem stron zawierających najistotniejsze, przedstawione w zwięzłej formie informacje o Cieszkowskim. Tekst umiejętnie wzbogacono kilkoma ilustracjami; znajdziemy tu wizerunek młodego Augusta Cieszkowskiego, jego popiersie jako patrona Uniwersytetu Przyrodniczego, dwór w Surhowie, okładki kilku poświęconych mu publikacji.

Monika Nagowska popularyzuje Augusta Cieszkowskiego na ziemi krasnostawskiej. W czasopiśmie artystycznym „Nestor”, ukazującym się w Krasnymstawie, opublikowała dwa artykuły.

Pierwszy to **August Cieszkowski – jubilat roku 2014**. Na wstępie autorka przedstawia związki Cieszkowskiego z ziemią krasińską. Dalej czytelnicy poznają go jako patriotę, społecznika, reformatora rolnictwa i pracowitego Europejczyka. Obraz jego postaci uzupełnia obszerne kalendarium życia i działalności. W drugim artykule – **Człowiek czynu** – znajduje się recenzja książki Wiesławy Sajdek *Polski Sokrates. Pojęcie czynu w filozofii Augusta Cieszkowskiego*.

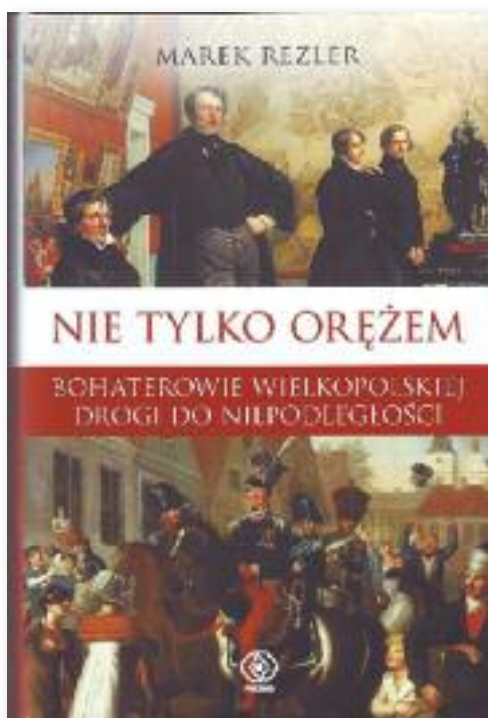
Po pięciu latach od wydania książki *Postęp bez rozboju...* Wiesława Sajdek z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego publikacją zatytułowaną **Polski Sokrates. Pojęcie czynu w filozofii Augusta Cieszkowskiego** stworzyła najobszerniejszą z ubiegłorocznych pozycję poświęconą jego postaci. Przedmiotem analizy jest przede wszystkim tekst *Ojciec nasz*, ale też inne jego dzieła filozoficzne. Książka uwzględnia także pojęcie czynu w myśli Adama Mickiewicza i Zygmunta Krasińskiego oraz to, co łączy światopogląd oraz postawę Sokratesa i Cieszkowskiego. Znakomitym podsumowaniem ustaleń autorki są słowa: „W wymiarze społecznym czyn był oczekiwany przez Cieszkowskiego, Krasiński się go obawiał, a Mickiewicz gorąco do czynu zachęcał”. Jest to książka filozoficzna, stąd dla wielu czytelników niełatwa w odbiorze. Jednak jak bardzo trafnie ujęła to Monika Nagowska z Sienicy Różanej w recenzji tej publikacji w piśmie „Nestor” – „[...] mimo naukowego języka książki, warto po nią sięgnąć choćby w geście sympatii dla dawnego mieszkańca regionu, który – choć filozof – pochylał się z uwagą nad ludzką codziennością”. Utrwalone myślenie o Krasińskim i Cieszkowskim jako hrabiach sprawiło, że autorka błędnie przypisała Augustowi odziedziczenie tego tytułu. Nie miał go jeszcze w 1848 roku, stąd nie mógł się go wtedy jeszcze zrzec. Nie ma też szczęścia Wierzenica: z jednej strony August zostaje powiązany nią od 1843 roku (zamiast 1842), z drugiej jest ona podana jako miejsce jego śmierci (a zmarł w Poznaniu). Te spostrzeżenia nie umniejszają ogromu interesujących ocen, spostrzeżeń i odniesień do naszych czasów. Przykładem przywołane słowa Cieszkowskiego, choć odnoszące się do „sprawy polskiej”, jakże i dziś aktualne: „Ludzie skądinąd dobrej woli, ale należący do różnych stronnictw politycznych [...] lżą się o nieuczciwość [...] służą za ślepe narzędzie tym, którzy tylko swego szukając, wzajemnie jednych przez drugich oszukują”.

Wieści o naszym patronie

Wierzenickie katechezy domowe ks. Przemysława Kompfa, wydane w kieszonkowym formacie przez Wydawnictwo Ikon z Szydłowca, mają trafić jako jedna z trzech propozycji lektur na przyszły rok duszpasterski do wszystkich parafii w Polsce. Książeczka została zilustrowana grafikami Albrechta Dürera, dobranymi przez Macieja Dominikowskiego – redaktora odpowiedzialnego „Wierzeniczeń”. We wstępie ks. Kompf nawiązuje do swoich czternastu lat pracy w parafii. Przypomina, że pierwsze wydanie „Katechez” (z lutego 2013 roku) ukazało się nakładem „Wierzeniczeń”. Wyjaśnia czytelnikom genezę ich nazwy, pisze też o miejscu ich powstania – Wierzenicy – małej wsi z pięknym drewnianym XVI-wiecznym kościołem, wspomina też o postaci Augusta Cieszkowskiego, człowieka niezwykle mądrego i pobożnego.

W książce **Nie tylko orężem. Bohaterowie wielkopolskiej drogi do niepodległości** Marek Rezler nie pominął postaci Augusta Cieszkowskiego. Rzetelnie i pragmatycznie przedstawił jego dokonania w różnych dziedzinach, podkreślił jego uniwersalizm i fascynację postępem. Wyeksponował to, że w *Prolegomenach do historiozofii i O skojarzeniu dążeń i prac umysłowych w W.[ielkim] Księstwie Poznańskim* stworzył podstawy ideologiczne i filozoficzne pracy organicznej. Bardzo ładnie podsumował dokonania Augusta: „W miarę upływu lat A. Cieszkowski coraz bardziej stawał się żywym, sędziwym symbolem, otoczonym powszechnym szacunkiem i uznaniem nie tylko w zaborze pruskim, ale i w Galicji”. Uważny czytelnik „Wieści Akademickich” jednak bez trudu dostrzeże kilka błędnych datowań w publikacji Marka Rezlera. I tak: w 1839 roku przyjaźń z Zygmuntem Krasieńskim została odnowiona, a nie zapoczątkowana; z Wielkopolską w dzisiejszych granicach województwa związał się już w 1841 roku, a z Wierzenicą – w 1842 roku; majątność we Francji nabył nie pod koniec XIX wieku, a u schyłku jego pierwszej połowy. Czeski błąd sprawił, że bohater rozdziału figuruje jako patron dzisiejszego Uniwersytetu Przyrodniczego już w 1969 roku, podczas gdy jest nim od roku 1996.

W *Kronice Powiatu Poznańskiego* (nr 4/2013) również znajdziemy informacje związane z Augustem Cieszkowskim. **Kościół drewniany w powiecie poznańskim** opisał Zbigniew Szmidt. Wierzenica została obszernie przedstawiona i bardzo ładnie zilustrowana. Szkoda tylko, że autor oparł się na zdecydowanie starszych niż współczesne źródłach, stąd informacja, że kaplica grobowa Cieszkowskich powstała w 1870 roku i że została przebudowana w latach 1930–1932 (w tych latach została wybudowana krypta, w 1936 roku pokryto ją drewnianym zadaszeniem).

W „**Wieściach Akademickich**” (czasopiśmie Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu), najczęściej w ramach działu „Wieści o naszym patronie”, tradycyjnie ukazało się kilka artykułów związanych z Augustem Cieszkowskim. W numerze 3-4 (marzec–kwiecień) *Rocznicowa msza* – o mszy odprawionej w 119. rocznicę śmierci hrabiego Cieszkowskiego napisał Włodzimierz Buczyński. W numerze specjalnym na „Drzwi Otwarte 2013” Ewa Strycka opublikowała zaktualizowaną wersję artykułu *August Cieszkowski (1814–1894) mecenas edukacji rolnej*. Kolejne teksty autorstwa niżej podpisanych: **Wiersze o Cieszkowskim w Wierzenicy i kolejne statuetki; Więzień August Cieszkowski; Ulica Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu** – znajdą czytelnicy w kolejnych numerach poznańskiego czasopisma – od maja–czerwca do września–października.

Jak zawsze mamy świadomość, że mogliśmy nie trafić na wszystkie ubiegłoroczne publikacje w różnym stopniu związane z Augustem Cieszkowskim.

Ewa J. i Włodzimierz Buczyński

August hr. Cieszkowski uhonorowany

Upamiętnienie dwusetnej rocznicy urodzin patrona
naszej uczelni w województwie wielkopolskim

Rys. Piotr Kanarek

August hr. Cieszkowski (1814–1894)

Stanowisko Sejmiku Województwa Wielkopolskiego w sprawie: upamiętnienia w Województwie Wielkopolskim dwusetnej rocznicy urodzin Augusta Cieszkowskiego

Sejmik Województwa Wielkopolskiego uważa za stosowne podjąć czynności upamiętniające w Województwie Wielkopolskim dwusetną rocznicę urodzin Augusta Cieszkowskiego.

August Cieszkowski (1814 – 1894) to wybitny społecznik, polityk oraz naukowiec XIX wieku. Jego rozległe zainteresowania obejmowały filozofię, historię powszechną, antropologię, literaturę, pedagogikę i psychologię. Inne dziedziny, w których był autorytetem to rolnictwo i finanse, przemysł spożywczy, prawo i nauki ścisłe. Dbając o rozwój nauki oraz chcąc przeciwstawić się germanizacji, w duchu pracy organicznej, podjął się współtworzenia Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk i został jego pierwszym prezesem. Przyczynił się także do powstania Wyższej Szkoły Rolniczej w Żabikowie, reprezentował Wielkopolskę na zagranicznych kongresach rolniczych. Nałzył pałac w Wierzenicy, przekształcając go w miejsce nie tylko wytężonej pracy umysłowej, ale i spotkań intelektualnej elity całego kraju. Jako przedstawiciel interesów narodowych, reprezentował Polaków w parlamencie praskim.

Sejmik Województwa Wielkopolskiego apeluje do placówek oświatowych i naukowych, organizacji społecznych i gospodarczych, samorządów terytorialnych oraz wszystkich mieszkańców naszego województwa o uczczenie przypadającej w tym roku dwusetnej rocznicy urodzin Augusta Cieszkowskiego. Uznaje się za ważne, by poprzez podejmowanie oraz włączanie się w inicjatywy kultywujące pamięć oraz popularyzujące wiedzę o uczonej i działaczu społecznym związanym z Wielkopolską, uhonorować znaczenie jego pracy, przybliżając tym samym historię regionu. Na przypomnienie i upamiętnienie zasługuje patriotyczna postawa oraz działalność publiczna Augusta Cieszkowskiego, która wpłynęła na rozwój polskiej myśli naukowej, kształtowanie tożsamości narodowej oraz postęp społeczny.

Sejmik Województwa Wielkopolskiego pragnie, by poprzez realizację przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym i patriotycznym uczcić dwusetną rocznicę urodzin Augusta Cieszkowskiego, kształtując obywatelskie postawy mieszkańców Wielkopolski oraz utrwalając ich związek z regionem i jego przeszłością.

Rola ziemiaństwa wielkopolskiego w historii polskiej gospodarki leśnej i łowieckiej

Na konferencję przybyło wielu leśników i myśliwych; Kolegium Rungego było wypełnione do ostatniego miejsca

Z okazji 90-lecia Polskiego Związku Łowieckiego (PZŁ) staraniem Lasów Państwowych, Polskiego Towarzystwa Leśnego i PZŁ w murach naszej uczelni (Kolegium Rungego) 12 grudnia 2013 roku odbyła się konferencja zatytułowana „Rola ziemiaństwa wielkopolskiego w historii polskiej gospodarki leśnej i łowieckiej”. Spotkanie uroczyście otworzył prof. Lesław Łabudzki, przewodniczący Wielkopolskiego Sejmiku Łowieckiego.

Pierwszą sesję referatową poprowadził prof. Władysław Chałupka (Instytut Dendrologii PAN w Kórniku). Swoje wystąpienia zaprezentowało wówczas czterech prelegentów: prof. Wi-

told Molik opowiedział o „Ziemiaństwie wielkopolskim w XIX i na początku XX wieku”; dr Tomasz Sobalak przedstawił sylwetkę Władysława Janta-Pończyńskiego, „ojca wielkopolskiego łowiectwa”; Miłosz Kościelniak-Marszał zapoznał słuchaczy z prawem łowieckim obowiązującym w czasie panowania Mieszka III Starego, a Mirosław Kwieciński przypomniał działalność łowiecką w majątkach hr. Władysława Zamoyskiego z Kórnika w referacie zatytułowanym „Rzetelnie, acz bez pasji...”. Niestety, z powodu choroby nie dojechał Andrzej Skibiński z opowieścią o „Łowiskach ziemian z Doliny Obrzańskiej”.

Drugą część konferencji poprowadził dr Robert Kamieniarz (Katedra Łowiectwa i Ochrony Lasu). Tym razem wysłuchaliśmy siedmiu referatów: prof. Władysława Chałupki: „Krótka historia gospodarki leśnej w dawnej Wielkopolsce”, Stanisława Zaradnego: „Księstwo Krotoszyńskie we władaniu książąt Thun-Taxis”, Jerzego Tarkowskiego: „Gospodarka leśna i łowiecka w majątkach Smogulec i Jaktorowo”, dr. Czesława Kielczyńskiego: „Swinarscy herbu Poraj”, Mariana Przybylskiego: „Tadeusz Metzig (1876–1948)”, Andrzeja Antowskiego: „Zarys gospodarki leśnej i łowieckiej w dobrach Miłosławskich rodziny Mielżyńskich i Kościelskich” oraz Sławomira Jaroszewicza i Antoniego Przybylskiego: „Leśnictwo i łowiectwo w okresie międzywojennym, upadek ziemiaństwa”. (es)

Skait: peretekt.sp.j.

Fot. 2 x Władysław Kusiak

Uczestnicy seminarium, od prawej: dr inż. Tomasz Sobalak, prof. dr hab. Władysław Chałupka, prof. dr hab. Janusz Nowacki, prof. dr hab. Jacek Michalski oraz Zbigniew Zieliński, przewodniczący Zarządu Okręgowego Związku Łowiectwa w Poznaniu

Podtrzymujemy tradycję i przekazujemy ją dalej

Rozmowa z dr. inż. Tomaszem Sobalakiem, inicjatorem zorganizowania konferencji „Rola ziemiaństwa wielkopolskiego w historii polskiej gospodarki leśnej i łowieckiej”

Władysław Kusiak, „Przegląd Leśniczy”: Skąd wziął się pomysł zorganizowania tej konferencji?

Tomasz Sobalak: Dwa lata temu Waldemar Chudzik, przedsiębiorca drzewny i obecny właściciel Redgoszczy, leśnik z wykształcenia, absolwent Technikum Leśnego w Goraju, poprosił mnie o napisanie krótkiej historii (ulotki) dotyczącej pałacu i jego mieszkańców. Ten pomysł był mi bliski, gdyż już znacznie wcześniej zamierzałem przybliżyć sylwetkę Władysława Janta-Połczyńskiego, właściciela majątku Redgoszcz, położonego kilka kilometrów na wschód od Wągrowca. Dodam, że Władysław Janta-Połczyński uczęszczał do tej samej szkoły, co ja, czyli do Gimnazjum św. Marii Magdaleny („Marynki”), które za moich czasów nazywało się LO im. Dąbrówki. Kolejnym powodem podjęcia tematu był patriotyzm lokalny, bo mieszkam w Skokach, a więc niedaleko posiadłości Janta-Połczyńskiego.

Zapoznając się z materiałami do biografii właściciela Redgoszczy, dowiedziałem się, że ta rodzina miała dwie gałęzie – tucholską i wągrowiecką, której ostatnim przedstawicielem był właśnie Władysław. Podczas zbierania danych bardzo pomógł mi Michał Folega – student prawa pochodzący z Raciąża. Wiele ciekawych informacji i inspiracji dostarczyła mi lektura czasopism łowieckich z przełomu wieków. Zamieszczony w czasopiśmie „Przegląd Myśliwski i Łowiectwo Polskie” z 1924 roku artykuł *Jedność myśliwska w Polsce* uświadomił mi, że warto pokazać i pokreślić rolę ziemiaństwa wielkopolskiego w odniesieniu do łowiectwa. Dodatkowo w tegorocznym „Łowcu Polskim” (nr 6/2013) ukazał się artykuł Z. Masłowskiego: *Wspólną drogą*, w którym autor napisał, że Władysław Janta-Połczyński był twórcą Polskiego Związku Łowieckiego. Ten splot wydarzeń zdopingował mnie, by w roku 90-lecia PZŁ zorganizować taką konferencję.

WK: Nazwisko Władysława Janta-Połczyńskiego nie jest obecne, ale o tej postaci nie wiemy dużo.

TS: Tak, jest znany, ale niewiele o nim pisano, bo w czasach minionych nie podobał się działaczom warszawskim, a to był gigant, który momentami wyprzedzał epokę, w której żył.

WK: To też postać kontrowersyjna.

TS: Tak, ale o pewnych kwestiach po prostu nie wypada pisać. Znana jest chociażby jego bezkompromisowa polemika z tuzami nauki polskiej, na przykład z prof. Władysławem Szaferem.

WK: Jak można ocenić konferencję?

TS: Myślę, że się udało. Przybyło wielu leśników, myśliwych oraz ziemian. Za sukces uznaję to, że udało się nakłonić do wygłoszenia referatów kilka osób, które mają fantastyczną wiedzę, ale nie miały dotąd okazji, by ją zaprezentować. Myślę tutaj na przykład o Stanisławie Zaradnym czy Jerzym Tarkowskim. Cieszę się, że wystąpił prof. Witold Molik – jedyny naukowiec z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, który ma niezwykle szeroką wiedzę właśnie w tej dziedzinie.

WK: Czy materiały zostaną wydrukowane?

TS: Oczywiście. Ogółem na konferencję zgłoszono 19 referatów i wszystkie zostaną opublikowane, także te, które nie zosta-

Wykład dr. inż. Tomasza Sobalaka na temat Władysława Janta-Połczyńskiego

Fot. Władysław Kusiak

ły wygłoszone. Uważam, że referaty są bardzo ciekawe; wspomnę takie tytuły, jak: „Pałace i dwory myśliwskie – nośnikami tradycji myśliwskiej” – autorstwa dr T. Bohm’a; „Łowiska ziemian Doliny Obrzańskiej” – A. Skibińskiego; „Rola ziemiaństwa wielkopolskiego w historii polskiego leśnictwa i łowiectwa na wybranych przykładach” – dr B. Rozmiarka; „Taczanowscy herbu Jastrzębiec z Taczanowa” – J. Rudy; „Dwór w Objezierzu i jego mieszkańcy” – K. Napartego; „Gorajskie dobra Hochbergów” – P. Sułkowskiego.

WK: Kiedy ukaże się ta pozycja?

TS: W pierwszym półroczu 2014 roku, na co mamy zagwarantowane środki.

WK: Co będzie dalej?

TS: Coś zostało rozpoczęte. Myślę, że za parę lat warto będzie wrócić do tego tematu. Należy przypomnieć, że wspomniana konferencja miała już wcześniejsze odniesienie, bo przed laty, podczas otwarcia Muzeum Łowiectwa w Uzarzewie, zorganizowano podobne przedsięwzięcie. Tak więc podtrzymując tradycję, przekazujemy dalej historię naszych przodków.

WK: Konferencja uzmysłowiła, że organizacja łowiectwa w Polsce ma ponad 90 lat.

TS: Tak, ale ja w to nie wnikam, od tego są historycy. Cieszę się, że tematyka konferencji odnosiła się do szeroko pojętego łowiectwa, ziemiaństwa i leśnictwa, łącząc symbolicznie te pojęcia. Dodatkowo większość z nas znacząco wzbogaciła swoją wiedzę o gospodarce leśnej.

Z dr. inż. Tomaszem Sobalakiem rozmawiał
dr hab. Władysław Kusiak,
redaktor naczelny „Przeglądu Leśniczego”

Pierwodruk: „Przegląd Leśniczy” nr 11 (269) z listopada 2013 roku (przyj. red.).

Zimowe spotkania

Jak co roku grudzień i styczeń upływają nam pod znakiem licznych spotkań okolicznościowych związanych ze Świętami Bożego Narodzenia i Nowym Rokiem. Nie inaczej było tej zimy.

Już 16 grudnia 2013 roku swoje spotkanie opłatkowe w Kolegium Rungego zorganizował Konwent Samorządu Studenckiego (obszerniejszą relację z tego spotkania pióra Luzy Dawidowicz zamieszczamy na stronie 25). Z kolei 17 grudnia w sali koncertowej przy ulicy Dożynkowej swoją Wigilię obchodził Zespół Pieśni i Tańca „Łany”. Oprócz tradycyjnych kolęd i łamania się opłatkiem mogliśmy podziwiać występy młodziutkich, ale bardzo utalentowanych tancerek ze szkoły baletowej. Pokaz gimnastyczno-tanecznych możliwości artystek wzbudził duże zainteresowanie zarówno wśród tancerzy „Łanów”, jak i zaproszonych gości. Dwa dni później, 19 grudnia, w naszej przestronnej stołówce akademickiej odbyło się uroczyste spotkanie pracowników administracji z władzami naszej uczelni.

Również w styczniu nie zabrakło okazji do spotkań. Uroczyste spotkanie noworoczne odbyło się 10 stycznia w sali Kolegium Rungego. Gościnnie wystąpili na nim młodzi artyści z naszego Centrum Kultury Studenckiej (CKS), prezentując kilka kolęd i zimowych piosenek: zaśpiewała je Magdalena Przybył (solistka Teatru Puls – sceny muzyczno-teatralnej CKS i jednocześnie tancerka Zespołu Pieśni i Tańca „Łany”), a towarzyszył jej na fortepianie Dawid Krupa. Dzień później występy Zespołu Pieśni i Tańca „Łaniki” wypełniły część arty-

Spotkanie wigilijne władz uczelni z pracownikami administracji (19 grudnia 2013)

styczną spotkania emerytowanych pracowników Uniwersytetu Przyrodniczego z władzami uczelni. Również w styczniu odbyło się spotkanie noworoczno-sprawozdawcze naszych doktorantów (o którym na stronie 24 szerzej piszą mgr mgr Anita Zaworska i Dagmara Leśniak z Uczelnianej Rady Samorządu Doktorantów).

Ukoronowaniem zimowych spotkań świąteczno-noworocznych była uroczysta Msza św. odprawiona w sołackim kościele pw. św. Jana Vianneya, połączona z łamaniem się opłatkiem, zorganizowana dla wszystkich pracowników Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. Gościnnie wystąpił wówczas nasz akademicki chór „Coro Da Camera” (więcej informacji na temat działalności chóru Czytelnicy znajdą w artykule na stronie 30). (es)

Noworoczny toast w Kolegium Rungego (10 stycznia 2014)

Fot. Andrzej Jarowski

Wigilijne spotkanie „Łanów” (17 grudnia 2013)

Artyści z Centrum Kultury Studenckiej podczas występu na spotkaniu noworocznym (10 stycznia 2014)

Zespół Pieśni i Tańca „Łaniki” umilił spotkanie oplatkowe z emerytowanymi pracownikami naszej uczelni (11 stycznia 2014)

Życzenia dla byłego rektora, prof. dr. hab. Kazimierza Szebiotko...

Fot. 6 x Fot. Ewa Strycka

... i dla Eleonory Gollnisch (na zdjęciu: z różami w dłoniach) z Działu Osobowego i Spraw Socjalnych, jednej z organizatorek spotkania dla naszych emerytów

Fot. archiwum URSD

Przewodnicząca URSD, mgr inż. Dagmara Leśniak, podczas składania życzeń

Spotkanie noworoczne samorządu doktorantów

Z początkiem stycznia Uczelniana Rada Samorządu Doktorantów (URSD) zorganizowała w Kolegium Runego spotkanie noworoczno-sprawozdawcze. Przybyli na nie doktoranci Uniwersytetu Przyrodniczego oraz zaproszeni goście, w tym: władze uczelni, dziekani, kierownicy studiów doktoranckich, przedstawiciele kierownictwa administracji oraz doktoranci z zaprzyjaźnionych poznańskich uczelni.

Tegoroczną uroczystość rozpoczął swoim przemówieniem JM rektor, prof. Grzegorz Skrzypczak, który w imieniu gremium rektorskiego gratulował doktorantom dotychczasowych osiągnięć, podziękował za zaangażowanie na rzecz uniwersytetu oraz złożył życzenia noworoczne. Po życzeniach JM rektora prorektor ds. kadr i rozwoju Uczelni, prof. Czesław Szafrąński, podsumował poprzedni rok działań doktorantów oraz przed-

stawił zmiany, jakie zaszły i będą zachodzić w ramach modelu funkcjonowania studiów doktoranckich. W imieniu uczelnianej rady i doktorantów całej społeczności akademickiej głos zabrała przewodnicząca URSD, mgr inż. Dagmara Leśniak, która zebrany gościom przekazała życzenia noworoczne oraz podziękowała za pomoc i życzliwość okazaną samorządowi doktorantów. W ramach spotkania noworoczno-sprawozdawczego przedstawiła też dokonania naukowe, popularnonaukowe i organizacyjne doktorantów Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu w 2013 roku. Spotkanie uświetlił występ Zespołu Trębaczy Myśliwskich „Venator”, który zaprezentował swoje najnowsze utwory.

*mgr inż. Anita Zaworska
mgr inż. Dagmara Leśniak*

Spotkanie wigilijne Konwentu Samorządu Studenckiego

Tradycyjne coroczne spotkanie wigilijne Konwentu Samorządu Studenckiego naszego uniwersytetu z władzami uczelni oraz zaproszonymi gośćmi odbyło się w poniedziałek 16 grudnia 2013 roku w Kolegium Rungego. Uroczystość rozpoczęła przewodnicząca konwentu Małgorzata Frąckowiak, która w imieniu organizatorów powitała władze rektorskie, dziekańskie, pracowników administracji, wszystkich zaproszonych gości, członków samorządu i przedstawicieli kół naukowych oraz złożyła wszystkim świąteczno-noworoczne życzenia. Podziękowała również kierownictwu uczelni za życzliwość i wsparcie okazane naszemu konwentowi.

Następnie JM rektor, prof. dr hab. Grzegorz Skrzypczak, podziękował samorządowcom i członkom kół naukowych za dotychczasową współpracę oraz zaangażowanie w działalność na rzecz uczelni, złożył również wszystkim przybyłym świąteczne i noworoczne życzenia. Do życzeń dołączyli się także prorektor ds. studiów, prof. dr hab. Monika Kozłowska, prorektor ds. nauki i współpracy z zagranicą, prof. dr hab. Jan Pikul oraz kanclerz, mgr inż. Marek Klimecki.

Po świątecznych przemówieniach uczestnicy spotkania mieli przyjemność wysłuchania koncertu duetu „Ponad Chmurami”. W repertuarze znalazły się najpiękniejsze polskie kolędy oraz piosenki świąteczne, które zostały zaśpiewane wraz z artystami. Zaraz po występie odbyła się tradycyjna część spotkania, czyli dzielenie się opłatkiem oraz uroczysta Wigilia bożonarodzeniowa – wszystko w niezwykle sympatycznej atmosferze. Na stołach zagościły świąteczne potrawy, takie jak barszcz z uszkami, karp, pierogi. Wszyscy zostali obdarowani przez organizatorów drobnymi upominkami – własnoręcznie upieczonymi świątecznymi piernikami z dołączonymi życzeniami.

Członkowie Konwentu Samorządu Studenckiego Uniwersytetu Przyrodniczego serdecznie dziękują wszystkim za przybycie i liczą na równie udane spotkanie wigilijne za rok.

Luiza Dawidowicz

Wigilia Konwentu Samorządu Studenckiego (16 grudnia 2013 roku)

Fot. Adam Kuita

Seminarium „Spektrometria mas w analizie żywności”

Fot. archiwum Henryka Jelenia

Seminarium cieszyło się dużym zainteresowaniem

W dniach 24–25 października 2013 roku wszyscy zainteresowani analizą żywności i nowymi technikami wykorzystywanymi w tej dziedzinie badań mieli możliwość pogłębienia swojej wiedzy. W Kolegium Rungego odbyło się w tych dniach seminarium zorganizowane przez Zakład Koncentratów Spożywczych Wydziału Nauk o Żywności i Żywieniu pod patronatem Sekcji Analizy Żywności Komitetu Nauk o Żywności PAN. Seminarium objęło dwa dni wykładów, pozwoliło też zapoznać się z najnowocześniejszym sprzętem laboratoryjnym.

Spektrometria mas jest coraz powszechniej stosowaną techniką identyfikacji związków organicznych, a w połączeniu z technikami separacyjnymi, takimi jak chromatografia gazowa czy cieczowa tworzy grupę technik łączonych (sprzężonych), będących w chwili obecnej najpotężniejszym narzędziem w rozdziale, identyfikacji i kwantyfikacji składników żywności obecnych w niej w stężeniach nawet rzędu pg i fg/kg. Techniki łączone są w tej chwili najbardziej eleganckim narzędziem w analizie pestycydów, mikotoksyn, ksenobiotyków, związków zapachowych i innych substancji występujących w żywności w śladowych ilościach. Stanowią też podstawę instrumentalną metabolomiki i proteomiki.

W ostatnich latach na uczelniach i w instytutach pojawia się coraz więcej tego typu sprzętu, jednak zdarza się, że jest on nie w pełni wykorzystywany, a użytkownicy mają mało okazji, by wymienić się doświadczeniami analitycznymi i podzielić swoimi wynikami oraz problemami. Seminarium według nas miało być – jak to napisaliśmy w ulotce – „adresowane głównie do osób zaczynających swoją przygodę z technikami sprzężonymi, jak i do tych bardziej doświadczonych. [Miało] być w zamyśle organizatorów cyklicznym forum wymiany doświadczeń między naukowcami z różnych obszarów analizy żywności, różnych ośrodków i pokoleń”.

Liczyliśmy na przyjazd około 50 uczestników. Okazało się, że frekwencja przerosła nasze najśmielsze oczekiwania i liczba uczestników zamknęła się cyfrą 126 osób przybyłych z różnych ośrodków akademickich, laboratoriów analitycznych i kontrolnych.

Seminarium sponsorowała firma Thermo Scientific, jeden z głównych producentów spektrometrów mas i jedyny producent analizatorów w technologii Orbitrap pozwalającej na osiągnięcie zdolności rozdzielczej rzędu 140 000–240 000. Dzięki wsparciu sponsorów (Thermo Scientific i dystrybutor na Polskę – Anchem)

możliwe było zorganizowanie dwudniowego seminarium, w czasie którego odbyło się 14 wykładów przy minimalnych kosztach uczestnictwa. Pierwszy dzień seminarium poświęcony był przeglądowi technik MS w aplikacjach z zakresu żywności i metabolitów roślin, drugi – wysokorozdzielczej spektrometrii mas.

Program naukowy obejmował wykłady wprowadzające do spektrometrii mas (prof. Henryk Jeleń, Uniwersytet Przyrodniczy, Poznań) i analizy metabolomu roślin (prof. Maciej Stobiec-ki, Instytut Chemii Bioorganicznej, Poznań). Młodzi pracownicy z różnych ośrodków przedstawili badania z kilku dziedzin, w których wykorzystywana jest spektrometria mas – zanieczyszczeń żywności (dr Magdalena Surma, UR Kraków), pozostałości pestycydów (dr hab. Stanisław Walorczyk, Instytut Ochrony Roślin, Poznań), heterocyklicznych amin aromatycznych (dr Arkadiusz Szterk, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego, Warszawa), mikotoksyn, (dr Agnieszka Waśkiewicz, Uniwersytet Przyrodniczy, Poznań), związków zapachowych (dr Małgorzata Majcher, Uniwersytet Przyrodniczy, Poznań). Po południu zainteresowani mogli odwiedzić laboratoria Zakładu Koncentratów Spożywczych i zapoznać się z unikatowym w skali krajowej sprzętem (GCxGC-MS, GC-MS/MS, LCMS, DART-MS), wieczorem zaś odbyła się uroczysta kolacja w restauracji Meridian.

Drugi dzień poświęcony był spektrometrii mas wysokiej rozdzielczości. Wykłady obejmowały technologię Orbitrap (Maciej Bromirski, Thermo, Bremen), wykorzystanie wysokorozdzielczej spektrometrii mas w analizie żywności (dr Laszlo Hollosi, Thermo, Bremen), analizę pozostałości leków weterynaryjnych (dr Susan Ehlers, CVUA-MEL, Münster), wykorzystanie jonizacji DESI i LESA w analizie białek mięsa (dr Magdalena Montowska, Nottingham University), kwasu chlorogenowego (dr Paweł Hodurek, PWSZ Krosno) i wykorzystanie HRMS w analizie glikozydów związków zapachowych (dr Mariusz Dziadas, UP Poznań). Ofertę technik separacyjnych i łączonych firmy Anchem przedstawił pan Jacek Loth.

W opinii zarówno naszej, jak i uczestników spotkania tego typu służą wymianie doświadczeń, kontaktów, integracji i są naszym środowisku potrzebne. Zgodnie z deklaracją przedstawioną uczestnikom planujemy, by seminarium stało się wydarzeniem cyklicznym, organizowanym w naszym ośrodku co dwa lata.

prof. dr hab. Henryk Jeleń

Studenci leśnictwa na Karaibach

Wydział Leśny rozpoczął projekt zatytułowany Lasy Świata. Jest to cykl wyjazdów naukowych organizowanych w różne regiony geograficzne, tak aby uczestnicy mogli poznać rozmaite formacje leśne, sposoby ich funkcjonowania, instytucje i organizacje zajmujące się gospodarowaniem i ochroną lasów, badaniami naukowymi oraz kształceniem kadr dla leśnictwa.

W ramach projektu realizowany jest system stypendialny dla studentów, który jest nagrodą za aktywną działalność na rzecz uczelni i społeczności akademickiej. W pierwszej edycji „Lasów Świata” fundatorami stypendiów zostały firmy: **Stelmet** – producent drewnianej architektury ogrodowej, **Forest Consulting Center** – koncentrujący się na działalności szkoleniowej oraz **dziekan Wydziału Leśnego Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, prof. Roman Gornowicz**.

W dniach 6-19 lutego 2014 roku grupa studentów i pracowników Wydziału Leśnego Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu wyruszyła na wyprawę naukową, której celem była karaibska wyspa Dominika. Wybór miejsca był nieprzypadkowy. Dominika to górzysta wyspa, na której lasy stanowią ponad 60%, z czego większość ma charakter pierwotnej dżungli.

Po przebyciu około 8,5 tys. km ósmego lutego, tuż przed zachodem słońca, dotarliśmy na miejsce przeznaczenia, którym była stacja badawcza Springfield. Sam dojazd do niej był już wyzwaniem: ruch lewostronny, drogi kręte i strome, brawurowy styl jazdy miejscowych kierowców...

Za to miejsce pobytu urzekło nas już od pierwszego wejrzenia. Zabudowania stacji znajdują się w dolinie górskiej, wewnątrz lasu tropikalnego, w otoczeniu półdzikiego ogrodu. Podziwialiśmy zachód słońca, a była dopiero godzina 18.00. W okolicach równika dzień i noc trwa po 12 godzin, co na po-

czątku wydaje się dziwne, bo jesteśmy przyzwyczajeni, że latem dni są długie. Kiedy zaczął zapadać zmrok, z różnych zakamarków zabudowań wylatywały nietoperze, a wokół słychać było najdziwniejsze głosy (głównie żab).

Stacja badawcza stała się na dziesięć dni naszym karaibskim domem. To z niej codziennie o ósmej rano wyruszyliśmy na podbój wyspy.

Nasz program wyprawy był bardzo bogaty: eksploracja lasów, wyjścia w góry, wrzące jezioro, gejzery, rafa koralowa, rejs po rzece, delfiny na Morzu Karaibskim, tysiące nietoperzy w jaskini, kolibry, papugi, plantacje owoców tropikalnych, klify, rzeki, wodospady... Codziennie wracaliśmy do stacji pełni wrażeń, szczęśliwi i potwornie zmęczeni.

Szybko przywykliśmy do tego, że deszcze na Dominice są codziennością, szczególnie w głębi wyspy. Mają one bardzo lokalny charakter i często obejmują jedną dolinę. Dziennie „zaliczyliśmy” kilka deszczy, po których zawsze pojawiała się słońce. Tak jak nie przeżyliśmy dnia bez deszczu, tak nie było dnia bez kolibra. Życie tych przesympatycznych ptaków toczy się co najmniej tysiącrotnie szybciej niż wszystko wokół. Na Dominice występują cztery gatunki kolibrów spośród 328 znanych obecnie nauce, my mieliśmy szczęście spotkać wszystkie.

Największą powierzchnię wyspy zajmuje wielogatunkowy, wielopiętrowy las deszczowy, w którym drzewa górujące osiągnęły powyżej 40 m wysokości. Zwiedzając go, czuliśmy się jak w świątyni. Nie mogliśmy sobie odmówić przyjemności zrobienia wspólnego zdjęcia przy jednym z wielu olbrzymich drzew. Nasza dziewięcioosobowa grupa zmieściła się z łatwością pod jego pniem.

Uczestnicy wyprawy na Dominikę

Miejsce pobytu – stacja badawcza Springfield

Do przemieszczania po drogach służyły samochody 4 x 4

Na przylądku Scots Head

Kolibier w trakcie swojego śniadania

Wspinaczka po klifie

Rejs po rzece z lokalnym przewodnikiem Erykiem

Wielki krab rzeczny

Tereny rolnicze – uprawa bananów pod osłoną palm kokosowych

W dolinie gejzerów i gorących strumieni

Nad wrzącym jeziorem, drugim co do wielkości na świecie

Obserwacja delfinów na Morzu Karaibskim

Przygotowania do karnawału w Roseau, stolicy kraju

Do niezwykłości tej wyspy przyczynia się nie tylko jej piękna przyroda, ale też niezwykła gościnność mieszkańców, z którą spotykaliśmy się na co dzień. To wszystko sprawiło, że bardzo trudno było nam opuszczać Dominikę. Gdy po dziesięciu dniach pobytu na wyspie przyszedł czas wyjazdu, wszyscy uczestnicy wyprawy postanowili sobie, że wrócą tu na pewno. Być może z jakimś projektem badawczym. Bo na wyspie jest jeszcze dużo przyrodniczych zagadnień do odkrycia.

Już dziś planujemy kolejną wyprawę, tym razem na Borneo. Obecnie poszukujemy fundatorów, którzy chcieliby wesprzeć aktywnych studentów. Więcej informacji o wyjedzie: <http://www.up.poznan.pl/lasywiata/> „Więści Akademickie” są patronem medialnym projektu „Lasy Świata”.

Andrzej i Jolanta Węgiel

W dżungli niektóre drzewa osiągnęły naprawdę imponujące rozmiary

Fot. 14x Andrzej Węgiel

Zimowe występy chóru akademickiego „Coro Da Camera”

Akademicki chór „Coro Da Camera” po uroczystych obchodach jubileuszu 20-lecia działalności jesienią 2013 roku nie spoczął na laurach. Już 19 grudnia wystąpił z koncertem kolęd dla firmy Kreisel w hotelu „Ilonn” w Poznaniu. Trzynastego stycznia 2014 roku z podobnym repertuarem zaprezentował się podczas Mszy św. połączonej ze spotkaniem opłatkowym dla pracowników Uniwersytetu Przyrodniczego w kościele św. Jana Vianneya na poznańskim Sołaczu. Tradycyjnie też zaśpiewał w Ogrodzie Zimowym dla pacjentów Wielkopolskiego Centrum Onkologii (16 stycznia). List z podziękowaniami za ten występ publikujemy na stronie 31.

Trzy dni później (19 stycznia) członkowie chóru wzięli udział w szóstej edycji Festiwalu Chórów Akademickich „Akademickie Kolędowanie” w Bydgoszczy zorganizowanego przez miejsco-

wy Uniwersytet Kazimierza Wielkiego. Wystąpili tam dwukrotnie: na koncercie towarzyszącym podczas Mszy św. w kościele Najświętszej Marii Panny z Góry Karmel oraz na koncercie festiwalowym w Bazylice Mniejszej św. Wincentego à Paulo w Bydgoszczy. Dyplom upamiętniający udział „Coro Da Camera” w tej imprezie kulturalnej publikujemy na drugiej stronie okładki.

W chwili obecnej chór pod batutą Barbary Dąbrowskiej-Silskiej bardzo intensywnie ćwiczy na próbach, przygotowując nowy repertuar. W planach ma występy zarówno na uczelni, jak i poza jej murami. Nieśmiało liczy na to, że uda się mu wziąć udział w jednym z tegorocznych europejskich festiwali chóralnych, ale na razie nie chce o tym zbyt głośno i szczegółowo mówić – dopóki nie będzie miał stuprocentowej pewności, że występ ten dojdzie do skutku. (es)

Fot. Andrzej Obiała

Akademicki chór „Coro Da Camera” podczas występów na festiwalu w Bydgoszczy (19 stycznia 2014 roku)

wielkopolskie centrum onkologii

ul. Garbary 15, 61-800 Poznań
tel. (+48-61) 885 05 00, fax 61 852 19 48
dyrektor 61 885 07 00

Poznań, dnia 16.01.2014 r.

*Szanowna Pani
Dyrygent
Barbara Dąbrowska-Siłska*

W imieniu Pacjentów Wielkopolskiego Centrum Onkologii oraz własnym składamy serdeczne gratulacje z okazji 20-lecia działalności artystycznej Chóru Akademickiego Uniwersytetu Przyrodniczego „Coro Da Camera”. Dzięki występom Państwa w Ogrodzie Zimowym Wielkopolskiego Centrum Onkologii pacjenci mogą oderwać się od rzeczywistości szpitalnej. Państwa występy są ukojeniem w tych trudnych chwilach. Życzymy kolejnych lat działalności i odnoszenia wspaniałych sukcesów.

*Zespół
Pracowni Psychologii Klinicznej
Wielkopolskie Centrum Onkologii*

„Osiemnastka” na Wydziale Melioracji i Inżynierii Środowiska

Na tegoroczny bal Wydziału Melioracji i Inżynierii Środowiska dziekan Wydziału, prof. dr hab. Jolanta Komisarek, zaprosiła gości 24 stycznia. Mimo niesprzyjającej pogody wszyscy dotarli na czas, przynosząc ze sobą wspaniały humor i serdeczną atmosferę. Mieliśmy przyjemność gościć przedstawicieli władz uczelni oraz administracji, naszych byłych pracowników, którzy wiele lat przepracowali na uczelni, a teraz chętnie tu wracają, pracowników emerytowanych, jak i tych, którzy obecnie tworzą kadrę Wydziału. W tym roku dodatkową niespodzianką był gość z zagranicy, prof. Irina Kozyr z Uniwersytetu Przyrody w Moskwie, która na co dzień zajmuje się modelowaniem hydrodynamicznym, a tym razem chętnie poddała się dynamicznej zabawie w naszym gronie. Wszystkich przybyłych serdecznie powitała dziekan, a po zwyczajowym otwarciu balu, tym razem przez prof. dr. hab. Czesława Szafrąńskiego, prorektora ds. kadr i rozwoju Uczelni, wznieśliśmy wszyscy toast, życząc sobie nawzajem pomyślności w Nowym Roku.

W związku z tym, że był to osiemnasty bal, organizatorzy pozwolili sobie na drobny żart, zapraszając wszystkich do wspólnej zabawy na „osiemnastce”. Goście zaopatrzeni we wspaniałe humory poddali się sugestii i ruszyli do tańca, przy-

pominając sobie nie tak dawne szalone lata, kiedy to miało się „...naście” lat.

Ale muzyka, tańce oraz smaczny poczęstunek to nie wszystko, co czekało na uczestników zabawy. W tym roku tematem przewodnim balu była „woda”. Elementy związane z wodą, a nawet jej szum, można było znaleźć w dekoracji oraz w loteryjce fantowej „Szczęśliwa kropelka”, która była atrakcją wieczoru. Każdy z uczestników miał szansę wylosować fant, który swoją formą nawiązywał między innymi do opadów, nawilżania lub użyźniania. Można było wygrać na przykład kowenkę, nawilżacz lub parasol. Ależ były emocje, a przy tym dużo śmiechu i wesołych komentarzy. Na szczęście wszechobecna woda miała charakter żartobliwy, a nie dosłowny, dzięki czemu suchą stopą dotarliśmy ostatecznie takty zagrane przez nasz zaprzyjaźniony zespół muzyczny „AKT”.

Organizatorzy serdecznie dziękują prof. dr. hab. Zbigniewowi Młynarkowi za pomoc w przygotowaniach, Urszuli Marciniak za wspaniałe wypieki domowe oraz wszystkim uczestnikom za fantastyczną atmosferę, którą stworzyli.

No cóż, jak zwykle trudno się nam było rozstać, choć to tylko na rok. Do zobaczenia!

Emilia Wytykowska-Sroka

Otwarcie balu

Nasi mili goście

Uroczna kadra profesorska

Sympatyczne spotkanie

Tańce... tańce...

Wspólna zabawa

Fot. 8 x Emilia Wyrzykowska-Sroka

Światowy Dzień Kota z Wydziałem Hodowli i Biologii Zwierząt

„Szukam cię w miękkim futrze kota...” napisała o kimś bardzo wyczekiwany poeta Halina Poświatowska. Kot jest dyskretnym świadkiem naszych codziennych emocji i sam przyciąga uczucia zarówno urodą, jak i niezgłębioną tajemnicą swego charakteru. Z okazji Światowego Dnia Kota Wydział Hodowli i Biologii Zwierząt Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu 16 lutego 2014 roku w nowoczesnym budynku Biocentrum zorganizował pokaz kotów rasowych i seminarium felinologiczne.

Hodowcy stowarzyszeni w klubie „Felis Posnania” wystawili około 80 swoich najpiękniejszych podopiecznych i podzielili się swoją wiedzą o kotach z gośćmi pokazu. Dowiedzieliśmy

Jolanta Marek z Działu Plac i Stypendiów wybrała się na pokaz w Biocentrum wraz z synową Karoliną i wnuczką Kają; brat pani Jolanty – Marian Kulas – prezentuje dorodną kotkę Walmę z własnej hodowli

Podczas spotkania z tym okazem należy być ostrożnym: mały Alan sprawdza, jak blisko może podejść...

się, że duże maine coony wyróżniają się przywiązaniem do człowieka, a egzotyczne bezwłose sfinksy potrafią udowodnić, że nie futro zdobi kota. Zorganizowane animacje przyniosły dodatkową radość dzieciom, które podczas spotkania ze zdystansowanymi kotami miały i tak mnóstwo wrażeń.

Hodowla kotów to także przedsięwzięcie biznesowe. Podczas gdy doskonalenie genetyczne gatunków gospodarskich jest często zmonopolizowane przez koncerny o światowym zasięgu, hodowla kotów i innych zwierząt towarzyszących pozostaje w rękach indywidualnych hodowców. To właśnie oni oraz lekarze weterynarii byli słuchaczami seminarium felinologicznego, które odbyło się równoległe do pokazu. W siedmiu ciekawych prelekcjach omówiono zagadnienia profilaktyki chorób zakaźnych, skutków chowu w pokrewieństwie, kategorie i klasy wystawowe Międzynarodowej Federacji Felinologicznej oraz zasady prowadzenia dokumentacji hodowlanej.

Zgromadzeni słuchacze mieli okazję zapoznać się ze współczesną wiedzą o genetyce kota i chorobach dziedzicznych, którą ciekawie nakreślił prof. dr hab. Marek Światoński, kierownik Katedry Genetyki i Podstaw Hodowli Zwierząt. Z kolei dokto-

Fot. 3 x Maciej Szydłowski

Na towarzyszącym pokazowi seminarium felinologicznym Mateusz Rawski (z lewej) i Bartosz Kierończyk, doktoranci z Katedry Żywienia Zwierząt i Gospodarki Paszowej, wygłosili prelekcję o żywieniu kotów, podając przy tym mnóstwo praktycznych informacji dla hodowców

ranci Katedry Żywienia Zwierząt i Gospodarki Paszowej – Bartosz Kierończyk i Mateusz Rawski – w klarownej i zwięzłej prelekcji przedstawili najważniejsze zagadnienia związane z żywieniem i karmą dla kotów. Hodowcy kotów dowiedzieli się między innymi, jak rozumieć informacje wydrukowane na opakowaniach karmy. Było mnóstwo pytań od słuchaczy. Ile jest mięsa w karmie? Jak rzetelne są informacje podawane przez producentów? Długa dyskusja po prelekcjach wskazuje, że istnieje ogromne zapotrzebowanie na wiedzę podstawową i specjalistyczną z zakresu hodowli i żywienia kotów.

Ta jednodniowa podróż po tajemniczym życiu kotów cieszyła się sporym zainteresowaniem. Wydział Hodowli i Biologii Zwierząt naszego uniwersytetu z pewnością będzie ją kontynuował przy okazji współorganizowania kolejnych Światowych Dni Kota.

Maciej Szydłowski

Fot. 2 x archiwum Jolanty Węgiel

Uczestnicy warsztatów „Dziczyzna na polskich stołach”

Powrót dziczyzny na polskie stoły

Warsztaty Wydziału Leśnego

W kuchni staropolskiej królowała dziczyzna, drób i ryby. Rzecz jasna była to kuchnia magnaterii i szlachty, obfitująca w przyprawy korzenne, takie jak imbir, gałka muszkatowa, cynamon, szafran, pieprz. Do marynowania i gotowania dodawano obficie wino, ocet czy limonię. Ówczesne smaki

należą do chlubnej przeszłości staropolskiej kuchni. Wydział Leśny naszej uczelni rozpoczął w tym roku cykl warsztatów promujących tradycyjną kuchnię staropolską. Warsztaty składają się zawsze z części praktycznej, w której pod okiem doświadczonych kucharzy uczestnicy uczą się przyrządzać potrawy, oraz z części teoretycznej, na której uczestnikom przybliży się tematykę łowiecką.

Ekspert kulinarny, Piotr Lenart, przyrządza zaprawę do mięsa

W lutowy weekend 21–23 lutego 2014 roku w pałacu w Sypniewie odbyły się warsztaty inauguracyjne. Przez trzy dni w pałacowej kuchni uczestnicy mieli okazję przygotowywać potrawy z: łani, sarny, daniela i dzika. Ważnym elementem warsztatów było pokazanie, jak dobrze wykorzystać całość tuszki.

Tematykę łowiecką przybliżył słuchaczom dr hab. Maciej Skorupski wykładem „O łowiectwie słów kilka...”. Wystąpienie wywołało bardzo ożywioną dyskusję na tematy łowieckie, która trwała ponad godzinę. Dzięki przepięknej wiosennej pogodzie ostatni wspólny posiłek uczestnicy zjedli na dworze. Serwowano bigos z ogniska i świeżo uwędzone wędliny.

Już dziś zapraszam za rok na kolejne warsztaty kuchni myśliwskiej.

Jolanta Węgiel

Christian Gottfried Daniel Nees von Esenbeck (1776–1858) i jego dzieła przyrodnicze

Ze zbiorów Biblioteki Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk

Christian Gottfried Daniel Nees von Esenbeck urodził się 14 lutego 1776 roku w Reichenbergu. Studiował na Wydziale Medycznym Uniwersytetu w Jenie, a jednocześnie zgłębiał tam nauki przyrodnicze. Po uzyskaniu doktoratu rozpoczął prywatną praktykę medyczną w rodzinnym mieście. W 1802 roku zamieszkał w majątku żony w Sickershausen koło Kitzingen, gdzie oddawał się między innymi kolekcjonowaniu okazów przyrodniczych, głównie ptaków i owadów.

Egzemplarz *Plantae Medicinales*, którym dziś dysponuje Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, pochodzi z księgozbioru poznańskiego aptekarza Augustyna Kolskiego

Strona tytułowa *Plantae Medicinales*

Podczas wojny z Francją posiadłość Neesa von Esenbecka została zniszczona. Zmuszony do wstąpienia na służbę państwową, w 1817 roku objął posadę profesora botaniki w Erlangen, a w 1818 roku otrzymał katedrę w nowo utworzonym Uniwersytecie w Bonn. W 1830 roku został przez władze pruskie przeniesiony do Wrocławia, gdzie przez 22 lata kierował uniwersytecką katedrą botaniki oraz był dyrektorem Ogrodu Botanicznego. W swej pracy naukowej początkowo zajmował się badaniem glonów, później opisywał też grzyby, mszaki i wątrobowce. Jego zainteresowaniem cieszyły się astry, jeżyny i wawrzynowate, badał także egzotyczną florę – rośliny zarodnikowe z Jawy i Brazylii oraz brazylijskie trawy.

W późniejszych latach Christian Nees von Esenbeck powoli odchodził od badań naukowych na rzecz działalności politycznej, społecznej i religijnej. Prowadził między innymi wykłady uniwersyteckie z filozofii spekulatywnej i polityki socjalnej oraz publikował artykuły na tematy religijne. Założył kasę chorych dla ubogiej ludności Wrocławia, a od 1848 roku był posłem do Landtagu z ramienia lewicy. Powyższa działalność spowodowała na niego niechęć władz pruskich, które na początku 1851 roku zawiesiły go w czynnościach, a w czerwcu 1852 roku zwolniły z posady na uczelni bez prawa do emerytury, mimo wstawiennictwa Senatu i grona profesorów Uniwersytetu Wrocławskiego. Pozostając bez środków do utrzymania, Nees von Esenbeck zmuszony był sprzedać swoją bibliotekę oraz liczący około 80 tysięcy arkuszy zielnik. Zmarł we Wrocławiu w marcu 1858 roku. Na jego pogrzebie zjawili się tłumy mieszkańców Wrocławia, wdzięcznych „ojcowi Neesowi” za jego wsparcie dla najuboższych.

Christian Nees von Esenbeck opublikował wiele prac naukowych. Monografie pojedynczych roślin i całych grup systematycznych w dziełach samoistnych, liczne artykuły w periodykach naukowych (w tym w redagowanym przezeń czasopiśmie „Nova Acta Academiae Caesareae Leopoldino-Carolinae naturae curiosum”) oraz recenzje przyniosły mu uznanie w środowisku naukowym pierwszej połowy XIX wieku. Zaliczano go do najwybitniejszych systematyków tego okresu. Zaowocowało to przynależnością Neesa von Esenbecka do 77 towarzystw naukowych, otrzymaniem wielu odznaczeń oraz uwiecznieniem jego nazwiska w nazewnictwie szeregu gatunków roślin.

Publikacje Neesa von Esenbecka były wydawane nader starannie, opatrywane dokładnym opisem naukowym oraz kolorowymi litografiami. Jedną z najpiękniej wydanych książek jest kilkutomowy atlas roślin leczniczych i użytkowych *Plantae officinales oder Sammlung officineller Pflanzen*, Düsseldorf 1828–1833 (niektóre tomy zatytułowano: *Plantae medicinales*). Przy edycji tego dzieła Christian współpracował ze swym młodszym bratem Theodorem Friedrichem Ludwigiem. Kilkaset barwnych litografii przedstawiających rozmaite gatunki roślin w różnych stadiach kwitnienia i owocowania zebrano w trzech tomach. Kolejne trzy części książki zawierają ich opisy. Egzemplarz *Plantae officinales*, który znajduje się obecnie w zbiorach Biblioteki Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, trafił do Poznania przed 1836 rokiem. Książka była własnością rodziny

Fot. 7 x archiwum PTPN

Plamy widoczne na kartach, to plamy żelazowe, które wynikają ze słabej jakości papieru z tamtego okresu

poznańskiego aptekarza Augustyna Kolskiego (zm. 1835), o czym zaświadcza napis wytłoczony na przednich okładkach wszystkich tomów. Podczas najbliższej Nocy Muzeów – **17 maja 2014 roku** – dzieło zostanie zaprezentowane na wystawie „Zagubieni w ogrodach”, poświęconej rozwojowi nauk przyrodniczych oraz ogrodnictwu. Będzie to niepowtarzalna okazja, by obejrzeć piękne barwne litografie z dzieła Neesa von Esenbecka. Poza tym pokazane zostaną starodruki od XV do XVIII wieku, rękopisy, ikonografia i ekslibrisy o tematyce botanicznej. Zapraszamy na Noc Muzeów do Sali Posiedzeń Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk.

Źródła: *Neue deutsche Biographie*, Bd. 19, Berlin 1999, s. 26-28; M. Syniawa, *Biograficzny słownik przyrodników śląskich*. Cz. 1. Katowice 2000, s. 137-139 (*Materiały. Opracowania. Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska*. T. 1, cz. 3).

Ilustracje pochodzą z dzieła: *Plantae medicinales oder Sammlung officineller Pflanzen*. Bd. 2, [Tl. 1], Düsseldorf 1828.

Joanna Pietrowicz
Biblioteka Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk

Dębiński most kolejowy na starych pocztówkach

W Sieni Gotyckiej Ratusza na przełomie 1996 i 1997 roku prezentowana była wystawa o mostach poznańskich, bardzo bogato ilustrowana pocztówkami. Jej kuratorem był Waldemar Karolczak z Muzeum Historii Miasta Poznania. Warto tu od razu zaznaczyć, że na 18 ilustracji zamieszczonych w katalogu wystawy¹, aż 15 to pocztówki bądź zdjęcia i sztychy wydane także jako pocztówki, co niewątpliwie świadczy o dokumentacyjnych walorach starych pocztówek. Wystawę poświęcono przede wszystkim czterem mostom drogowym (Chwaliszewski, św. Rocha, Chrobrego oraz Cybiński) już przede mnie opisywanym w poprzednich szkicach, choć ten pierwszy wyłącznie poprzez pocztówki artystyczne. Niewielką, ale wyodrębnioną grupę materiałów ikonograficznych na wystawie stanowiły mosty kolejowe na Warcie i Cybinie, w tym także obrazy mostów na bocznicach kolejowych. Mimo to uprawnione jest, jak sądzę, twierdzenie, że mosty kolejowe w ikonografii Poznania i w dostępnych opracowaniach traktowane są zdecydowanie po macoszemu². Nie są bowiem tak spektakularne, jak te ważne i znane od wieków przeprawy drogowe. Oglądamy je zwykle z okien jadącego pociągu (niewiele wówczas widać) lub z dużej odległości (przez most kolejowy nie ma na ogół przejścia dla pieszych). A przecież one również zasługują na uwagę, z różnych przyczyn (na przykład niektóre mają sporo ponad sto lat).

Główne koryto Warty w Poznaniu przecinają obecnie trzy mosty kolejowe. Najciekawszy z nich to oczywiście most Dębiński, usytuowany między Dębiną a Starołęką, i jemu właśnie poświęcony jest prezentowany szkic. W obrębie Starego Miasta mamy jeszcze most między stacją Poznań-Wschód a Poznań-Garbarzy, znany także z kilku pocztówek oraz trzeci, najmłodszy, usytuowany najbardziej na północy, na kolejowej obwodnicy Poznania w Koziegłowach. Ten ostatni długo był traktowany jako „obiekt tajny”, nie pojawiał się na planach miasta, a pocztówki z jego widokiem chyba nie istnieją.

Wróćmy zatem do tytułowego bohatera. Most powstał w okresie, gdy pocztówki dopiero wprowadzano do światowego obiegu, a był szczególnie ważnym i okazałym obiektem, musiał się zatem pojawić na wczesnych kartkach poznańskich. Autorowi znanych jest około 15 zasadniczo różniących się między sobą obrazów mostu utrwalonych na stuletnich i starszych pocztówkach. Nie wszystkie z nich (a szkoda) są w zbiorze autora, zawiera on obecnie tylko osiem kart z mostem Dębińskim (wśród nieco ponad 30 okazów poznańskich mostów kolejowych na Warcie i dopływach). Cytowany dalej kilkakrotnie album Roberta Kromy³ zawiera pocztówek dziesięć, w tym

przynajmniej trzy szczególnie wartościowe, Jakub Skutecki⁴ zaś w zbiorach Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza przytacza tylko pięć. Prawdopodobnie jednak u prywatnych kolekcjonerów znaleźć można jeszcze pocztówki nigdzie dotąd niepublikowane.

Most Dębiński wybudowało⁵ Towarzystwo Kolei Poznańsko-Kluczborskiej. Jednotorowa wówczas linia została otwarta w grudniu 1875 roku. Ten pięcioprzęsłowy most, o blisko dwustumetrowej całkowitej rozpiętości, ma bardzo interesującą konstrukcję kratownicową. Opiera się na czterech wysokich filarach ceglanych i dwóch, także wysokich i także ceglanych przyczółkach. Dwa filary, te od strony wschodniej (od Starołęki) wzniesiono w nurcie rzeki, pozostałe w korycie wielkiej wody. Na filarach opierają się dwie duże kratownice trapezowe o pasach równoległych, ale ze sporymi wspornikami po obu stronach. Na tych kratownicach i na przyczółkach opierają się przegubowo podparte trzy znacznie mniejsze kratownice o pasie górnym parabolicznym. Środkowa kratownica łukowa opiera się na wspornikach obu dolnych kratownic trapezowych, a skrajne na tychże oraz na przyczółkach. W ten sposób mamy *de facto* układ kratownic połączonych przegubowo, stanowiących swoistą kratownicową belkę ciągłą gerberowską. Tory usytuowano na pasach górnych kratownic trapezowych („jazda górą”) i pasach dolnych kratownic łukowych („jazda dołem”). Przyczółki i filary zaprojektowano i wykonano, planując docelowo rozbudowę linii na dwutorową. Drugi, bliźniaczy most dobudowano po stronie południowej dopiero po prawie czterdziestu latach (w 1914 roku).

Przypatrzmy się ciekawej pocztówce (światłodruk kolorowany) pokazanej na rycinie 1. Przedstawia interesujący nas most od strony Dębiny, od strony wody dolnej. Linia kolejowa jest jeszcze jednotorowa, na filarach pozostawiono bowiem miejsce na drugą nitkę. Na pocztówce jest zaledwie połowa mostu, widać za to dość wyraźnie wschodnią kratownicę trapezową, skrajną kratownicę łukową oraz część środkowej. Można dobrze rozeznaczyć siatkę prętów (wyznaczoną przez słupki i rygle) oraz przebieg pasów dolnych i górnych tych kratownic. Rzeka nie wydaje się tu uregulowana, brzegi są naturalne, częściowo piaszczyste, miejscami porośnięte roślinnością, także sporymi drzewami. Jednakże na innych pocztówkach widoczna jest zabudowa rzeki ostrogami zarówno od strony wody górnej, jak i dolnej.

Na pocztówce jest już potężny elewator zbożowy Raiffeisena wybudowany około 1901 roku. Biorąc pod uwagę po-

¹ Waldemar Karolczak, *Mosty w dawnym Poznaniu (do 1939)*, Muzeum Narodowe w Poznaniu 1996.

² Na przykład cytowana często w poprzednich szkicach książka Andrzeja Rzyżyńskiego: *750 lat poznańskich mostów*, Poznań 2003, nie zawiera żadnych opisów mostów kolejowych.

³ Robert Kroma, *Poznański węzeł kolejowy na starej pocztówce*, Poznań 2006.

⁴ Jakub Skutecki, *Poznań na widokówkach z lat 1893–1918*, Poznań 2000.

⁵ Robert Kroma, *op. cit.*, s. 65.

W zbiorach autora; wyd. A. Klimkenberg, Luisenhain, TX 7227; o.p. 22.7.15, s.p.p.

Ryc. 1. Stalowy most kolejowy przez Wartę między Dębiną a Starołęką; widok z około 1910 roku

ziomy okien, naliczyć w nim można przynajmniej dziewięć kondygnacji (dwie w przyziemiu, pięć głównych od poziomu torów oraz dwie w części dachowej). Do elewatora doprowadzona jest bocznicza kolejowa (między torami linii kolejowej a budynkiem), stoją tam wagony do za- bądź rozładunku. Najciekawszym z hydrotechnicznego punktu widzenia obiektem jest natomiast prowadzący do samej rzeki pomost (estakada) z rynnowymi zsypami. Pomost służył tam głównie do załadunku na barki, choć pewne możliwości wyładownicze chyba także istniały. Na pomoście (po jego północnej stronie) można się bowiem dopatrzeć małego kranu. Jest na tej kartce jeszcze coś ciekawego! Od strony górnej wody, przed mostem na prawym brzegu rzeki widać dość wyraźnie konstrukcję stalowej rampy za- i wyładowniczej, wybudowanej do obsługi młynów braci Brummer. Rampa miała długość 230 m, a prowadziły do niej tory kolejki wąskotorowej (o prześwicie torów 600 mm).

Pocztówka jest interesująca także z militarnego punktu widzenia. Był to bowiem największy most Twierdzy Poznań i obronny⁶. Dla jego obrony na obu przyczółkach pobudowano ceglane blokhausy – warownie, na przyczółku od strony Starołęki po stronie południowej (w górę rzeki), a na tym od strony Dębiny po stronie północnej. Wjazdy na most

były chronione murami flankującymi i żelaznymi wrotami. Mury ozdobiono wieżyczkami, a blokhausy murem z krenelażem.

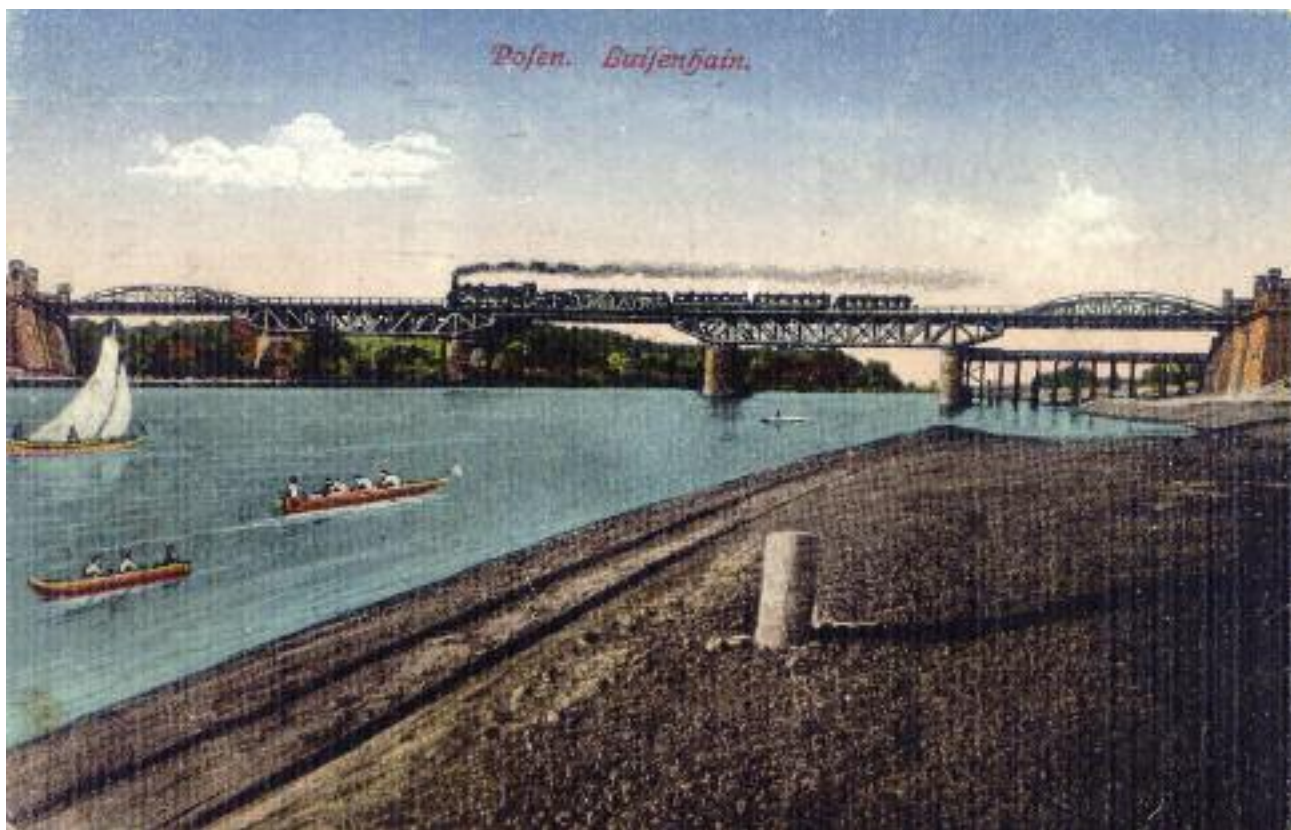
Ciekawostką prezentowanego tu okazji kolekcjonerskiego, wysłanego pocztą polową (z pieczęcią jednostki, ale bez znaczka), jest zamieszczona na rewersie korespondencja (po niemiecku), trudna jednak do odczytania, gdyż zasadniczą jej część zapisano znakami (skrótami) stenograficznymi!

Warto tu natychmiast zwrócić uwagę, że można znaleźć pocztówkowe dowody możliwości rozładunku z wagonów na barki, właśnie poniżej mostu Dębińskiego, jeszcze zanim wybudowano przy nim elewator (na przykład w zbiorach autora kolorowa litografia wydana przez C.F.W. Nölte, z o.p. już 24.03.98, czy pocztówka tegoż wydawcy w albumie Roberta Kroma na stronie 66, datowana na 1899 rok). Istotnie, pomost taki, wraz z małym żurawiem, umożliwiał przeładunek z wagonów wprost na barki już od 1881 roku. Robert Kroma⁷ pisze nawet, że po wybudowaniu elewatora „utworzono pomost do przeładunku towarów na barki” i konkluduje, że „było to trzecie urządzenie przeładunkowe na barki w tym rejonie”, a dalej, że urządzenia te przetrwały do początku drugiej wojny światowej. Takie stwierdzenie sugerowałoby, że przez dłuższy czas w bliskim sąsiedztwie były

⁶ Jacek Biesiadka, Andrzej Gawlak, Szymon Kucharski, Mariusz Wojciechowski, *Twierdza Poznań*, Poznań 2006.

⁷ Robert Kroma, *op. cit.*, s. 47.

Stare warciańskie pocztówki profesora

W zbiorach autora; b. wyd., 5286; o.p. 16.12.16; s.p.p.

Ryc. 2. Most Dębinański ma już dwie nitki; widok od strony południowej z około 1915 roku

dwa pomosty prowadzące do rzeki po stronie północnej mostu. Ze znanych autorowi pocztówek (i innych obrazów) nic takiego jednak nie wynika. Nie udało się znaleźć na to dowodu. Raczej należy przypuszczać, że po zbudowaniu elewatora dotychczasowy pomost wyremontowano lub nawet przebudowano, aby mógł obsługiwać załadunek na barki zarówno z wagonów, jak i z elewatora. Świadczyć o tym może widoczny na pokazanej pocztówce (ryc. 1) jasny zsyg (rynnowy) z wagonów na pomost. Wyjaśnienia tego szczegółu należy raczej poszukiwać w innych źródłach. Można natomiast stwierdzić, że na Starołęce przez kilkadziesiąt pierwszych lat XX wieku istniała możliwość załadunku na barki bezpośrednio z wagonów kolejowych na bocznicę, z samego elewatora Raiffeisena, a także przez stalową rampę związaną z obsługą wymienionych młynów.

Na ogół na pocztówkach pokazywana jest tylko część tego pięknego mostu: albo ta od strony Starołęki (jak na rycinie 1), albo od strony Dębiny. Istnieją jednak pocztówki, gdzie widoczny jest most w całości. Jedną z takich kart przedstawia rycina 2. Kartka jest także kolorowa (autotypia kolorowa), nieznacznie tylko młodsza, jednakże o wyraźnie gorszej jakości wykonania. Jest dość popularna, występuje w licznych zbiorach.

Co ciekawego widzimy na tej pocztówce? Przede wszystkim linia kolejowa jest już niewątpliwie dwutorowa. Konstrukcje obu mostów są bliźniacze. Widać dobrze obie kratownice trapezowe oraz trzy oparte na nich i na przyczółkach

kratownicy łukowe. Przez most w kierunku miasta przejeżdża pociąg osobowy (parowóz z tendrem i cztery wagony). Po stronie północnej mostu, pod kratownicami, widoczna jest wysoka konstrukcja wspomnianego wcześniej pomostu załadownego. Na pierwszym planie pocztówki zaś, na prawym brzegu, widzimy samotny kamienny polder służący z pewnością do cumowania barek. Dwie równoległe do brzegu rzeki linie to być może ślady torów wspomnianej już koleji wąskotorowej do młyna Baummerów. Warta jest dość szeroko rozlana, wygląda tutaj bardziej jak jezioro. Na wodzie pokazano łódzie wiosłarskie, żaglówkę i kajak. Najprawdopodobniej to jednak sztafaż, podobnie jak dym z parowozu i chmury na niebie.

Dalej prezentuję jeszcze jedną pocztówkę z tym ciekawym mostem (ryc. 3). Jest niewątpliwie najstarsza z tu pokazanych, wydana w Berlinie kilka lat przed końcem wieku XIX. Jest to wielobarwna litografia z obrazami trzech odmiennych obiektów znajdujących się na Dębinie, umieszczonych w ramach połączonych ozdobnym bukietem roślinnym. W bukietcie są liście dębu (a jakże!), lecz również iglaki. Na pocztówce jest także sygnatura wykonawcy litografii, choć nieczytelna. To niewątpliwie piękna i stara kartka litograficzna, zwana „grussówką” (zawierająca niemiecki tekst „pozdrawienia z”), ze złotego okresu pocztówek, wykonana z ozdobami typowymi

⁸ Jacek Biesiadka i in., *op. cit.*, s. 238.

⁹ „Gazeta Wyborcza” z 2 stycznia 2014 roku, s. 4.

Bogdana J. Wosiewicz

dla secesji właśnie. Pocztówka niewątpliwie miała propagować miejsca warte odwiedzenia na Dębinie, restaurację Dębina (Eichwald-Restaurant), znaną z kilku innych kartek z tego okresu, ponadto rozrywkowe ogródki z pawilonami ze scenami, jak ten na drugim obrazku, ale niewątpliwą atrakcją Dębiny był właśnie most kolejowy przez dolinę Warty.

Co jeszcze ciekawego z hydrotechnicznego punktu widzenia można znaleźć na innych kartkach, także tych w zbiorach autora? Zaciekać może, że pod tytułowym mostem stał i cumował największy kursujący Wartą w Poznaniu parostatek „Oberburgermeister Witting”. W zbiorach autora jest pocztówka wieloobrazkowa (wyd. J. Themal, o. p. 20.5.02), na której umieszczono obraz cumującego pod mostem, na lewym brzegu Warty, parostatku. Specjalne postoje luksusowego parostatku to niewątpliwym dowód na zainteresowanie „towarzystwa” tym ważnym dla miasta obiektem. Do ciekawych z branżowego punktu widzenia należy także widok na most z prawego wysokiego brzegu przez staw karpiowy w ogrodzie Kempfa (wyd. W. Jarosz z Poznania, ok. 1915). W zbiorach autora jest niestety tylko kartka w wersji z niemieckimi napisami, i to bez obiegu pocztowego. Odnotować warto jeszcze, że nie są autorowi znane pocztówki tego mostu z okresu międzywojennego. Być może jednak były? Może pomogłyby wyjaśnić niektóre kwestie, choćby sprawę pomostu (lub dwóch) do załadunku na barki?

Most Dębiński został w 1939 roku wysadzony, podczas wojny odbudowany nadal jako dwutorowy, w dużej części z oryginalnych kratownic (pozostałe wsparto na blachownicach).

W 1945 roku został ponownie wysadzony, a po wojnie „dość zgrabnie odbudowany”⁸, w pierw nitka południowa o konstrukcji zbliżonej do oryginalnej, a później północna o konstrukcji skrzyniowej.

Most nadal pisze swoją historię. Jest wysoko położony, łączy wysoki prawy brzeg rzeki z wysokim nasypem kolejowym ułożonym w poprzek doliny Warty. Łatwo nań wejść, istnieje kładka dla pieszych. Obiekt ten zachęca do różnorodnych wyzwań sportowych, na przykład do wspinaczki po filarach lub ćwiczenia zjazdów na linach głową w dół. Kusi także desperatów, osoby zamierzające skokiem z mostu rozwiązać wszystkie swe problemy. Taki wypadek zanotowano na przykład późnym popołudniem ostatniego dnia roku 2013, w Sylwestra⁹. Zaalarmowana przez przypadkowego świadka grupa ratownictwa wodno-nurkowego szybko odnalazła w wodzie mężczyznę, którego nie udało się już jednak uratować. Trwa ustalanie okoliczności tego wypadku.

Bogdan J. Wosiewicz

Zamieszczone w tekście pocztówki pochodzą wyłącznie ze zbiorów autora. W podpisach wskazano prezentowane miejsce czy obiekt, rok datowania obrazu i/lub wytworzenia pocztówki, choćby przybliżony, także dostępne informacje o wydawcy, miejscu wydania i ewentualnym obiegu pocztowym. W opisie stosowano skróty: wyd. = wydawca, b. wyd. = brak wydawcy, mon. wyd. = monogram wydawcy, o.p. = obieg pocztowy, b.o.p. = bez obiegu, dat. kor. = data korespondencji, s.p.p. = stempel poczty polowej, b.z. = brak znaczka.

Ryc. 3. Dziewiętnastowieczne pozdrowienia z Dębiny, z trzema wartymi odwiedzin miejscami

W zbiorach autora; wyd. Act. Ges. f. Automatischen Verkauf; Berlin, op. 19.02.00, b.z.

Akademickie Mistrzostwa Wielkopolski 2013/2014 w badmintonie kobiet i mężczyzn

W roku akademickim 2012/2013 kobiety reprezentujące nas w badmintonie odniosły ogromny sukces, zdobywając po dwóch rzutach pierwsze miejsce podczas Akademickich Mistrzostw Wielkopolski. Na poznańskich uczelniach w chwili obecnej studiuje dużo zawodniczek, które trenują tę dyscyplinę, dlatego konkurencja jest niemała. W tym roku pierwszy rzut nieco rozwiął nasze obawy, gdyż dziewczyny potwierdziły swą formę i znów zajęły drużynowo pierwsze miejsce. Wiem, że nie wszystkie były zadowolone ze swoich wyników indywidualnych, ale to tylko świadczy o profesjonalizmie naszych zawodniczek.

Indywidualnie drużyna żeńska w badmintonie zajęła następujące lokaty w pierwszym rzucie Akademickich Mistrzostw Wielkopolski w badmintonie:

- III miejsce – Anna Dajczak
- V miejsce – Aleksandra Malinowska
- V miejsce – Katarzyna Kistowska
- XVII miejsce – Aleksandra Simińska.

Na pierwszym planie Anna Dajczak – III miejsce indywidualnie w Akademickich Mistrzostwach Wielkopolski w badmintonie

Dariusz Nowicki – Akademickie Mistrzostwa Wielkopolski w badmintonie

Fot. 2 x archiwum Karoliny Dopierały

W zawodach wystartowało 25 zawodniczek, gdzie nasze reprezentantki z 62 punktami zajęły pierwsze miejsce, przed zawodniczkami z Uniwersytetu im. Adam Mickiewicza (52 pkt.) i z Uniwersytetu Ekonomicznego (47,5 pkt.).

Mężczyźni zajęli szóste miejsce na dziesięć startujących zespołów. Niestety, nie wszyscy nasi zawodnicy mogli wystąpić w tych zawodach. Reprezentowali nas **Dariusz Nowicki** oraz **Adam Milczarek**.

Drużyna Uniwersytetu Przyrodniczego (kobiety i mężczyźni) przygotowuje się do startu w półfinale strefy A Akademickich Mistrzostw Polski.

Jeżeli ktoś ze studentów Uniwersytetu Przyrodniczego trenował lub trenuje badminton i chciałby przyłączyć się do reprezentacji, to proszę o kontakt: karolina@dopierala.com.pl.

mgr Karolina Dopierała

Zespół Pieśni i Tańca „Łany” już 39 lat na scenie

Minął kolejny rok działalności zespołu. Wkrótce okrągły jubileusz. Spośród różnorodnych przedsięwzięć podejmowanych w 2013 roku warto przypomnieć najistotniejsze wydarzenia, w których zespół uczestniczył.

Już w pierwszych dniach stycznia wystąpił dla emerytowanych pracowników podczas dorocznego spotkania noworocznego z władzami naszej uczelni. W słoneczną marcową niedzielę na Starym Rynku w Poznaniu zaprezentował się przed licznie zgromadzoną publicznością, która przybyła na tradycyjne Kaziuki organizowane przez Towarzystwo Miłośników Wilna i Ziemi Wileńskiej. Dnia 7 kwietnia tańcem i śpiewem powitał uczestników finałowej gali konkursu „Wielkopolski Rolnik Roku” w Sali Ziemi na terenie MTP, a 10 maja koncertował podczas Wielkopolskiego Forum Rolniczego – również w tej samej sali. W kwietniu i maju odbyły się także koncerty edukacyjne dla dzieci i młodzieży.

Na przełomie maja i czerwca „Łany” uczestniczyły w 30. jubileuszowym Międzynarodowym Festiwalu Młodych w Saltzkotten i Wewelsburgu koło Paderborn w Niemczech. Wzięło w nim udział około 650 uczestników. Oprócz jedynastu grup niemieckich były zespoły z Irlandii, Włoch, Estonii, Szwajcarii, Finlandii, Hiszpanii i z Polski. Festiwal ten nie był konkursowy. Precyzyjna niemiecka organizacja zapewniała uczestnikom dobre warunki prezentacji scenicznych, doskonałą zabawę i możliwość integracji młodzieży z całej Europy dzięki zbliżeniu kultur bez rywalizacji. Członkowie wszystkich zespołów rozlokowani zostali u miejscowych rodzin, co pozwoliło poznać ich zwyczaje i nawiązać sympatyczne kontakty. Przez cały czas trwania imprezy nasi studenci wiedli prym zarówno na scenie, jak i w zabawie. Tak się złożyło, że w tym czasie trzy pierwsze miejsca za osiągnięcia naukowe na uczelni – Studenckie Noble – przypadły właśnie tancerzom z „Łanów” (Monika Jankowska, Daniel Boczniewicz, Wojciech Borzyszkowski). Po powrocie, w czasie czerwcowej wzmożonej aktywności naukowej i artystycznej, zrealizowano dwa koncerty oraz dwa widowiska obrzędowe: 21 czerwca „Noc Kupały” w Poznaniu nad Wartą (w czasie trwania tej imprezy podjęto próbę pobicia rekordu Guinnessa w liczbie puszczonej do nieba lampionów) oraz 22 czerwca nad jeziorem w Boszkowie.

W ostatnim tygodniu czerwca „Łany” uczestniczyły w 14. Międzynarodowym Festiwalu Folklorystycznym w Galliate na północy Włoch. W ramach programu tej imprezy zespół odwiedził kilka miejscowości, między innymi Mediolan, Novarę i Turyn. Dnia 17 sierpnia wziął udział w koncercie finałowym Międzynarodowego Festiwalu Folkloru w Grodzisku Wielkopolskim „Gronalia 2013”, a 31 sierpnia koncertował na Poznańskim Świątce Płonów w muszli koncertowej Parku Wilsona w Poznaniu.

Siódmego września zespół zrealizował koncert i oprawę artystyczną Dożynek powiatu wągrowieckiego w Szamocieniu, a 15 września na zaproszenie Kancelarii Prezydenta RP prezentował ceremoniał dożynkowy na Dożynkach Prezydenckich w Centralnym Ośrodku Sportu w Spale. Dla studentów pierwszych lat „Łany” zatańczyły 15 października, a dla osób niepełnosprawnych w Teatrze Animacji 18 listopada. Tradycyjne zespołowe spotkanie wigilijne odbyło się 17 grudnia 2013 roku w sali widowiskowej przy ulicy Dożynkowej.

Zenon Musiał

Fot. 3 x Andrzej Tarnowski

Występ na Dożynkach Prezydenckich w Spale

„Łany” w Mediolanie

Podczas 14. Międzynarodowego Festiwalu Folklorystycznego w Galliate

Noc Kupały 2013 nad Wartą w Poznaniu (podczas próby bicia rekordu Guinnessa w liczbie puszczonej do nieba lampionów)

Kłosa zbóż to nieodłączny atrybut dożynek

